

ΤΟ ΑΛΒΑΝΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Αλμπάν Μεχμέτη

ΑΜ. 1340199812771

Εισαγωγή

Ήμουν μάρτυς μεγάλων ιστορικών γεγονότων οι οποίες συνέβησαν στην γειτονική Αλβανία . Βρισκόμασταν σε μια περίοδο ραγδαίων κοινωνικών εξελίξεων και πολιτικών μεταβολών οι οποίες έχουν την γένεση τους από τις αρχές της δεκαετίας του ογδόντα του περασμένου αιώνα . Όπως είναι γνωστό η Αλβανία ήταν μέλος του ανατολικού κομμουνιστικού μπλοκ και είχε αναπτύξει ένα Συγκεντρωτικό σύστημα Κόμμα –Κράτους το οποίο είχε ιδρυθεί από το τέλος του δεύτερου Παγκόσμιου Πόλεμου .Οι κοινωνικοπολιτικοί παράγοντες της εποχής δεν προσφέρανε γόνιμο έδαφος για την ανάπτυξη των θεμελιωδών δικαιωμάτων που ήταν το θεμέλιο της φιλοσοφίας των Δημοκρατικών αντιλήψεων του κοινωνικοπολιτικού συστήματος το οποίο εξελισσόταν στις δυτικές χώρες. Με την ρήξη του συστήματος η σκιά του σοσιαλισμού το οποίο προ πολλού είχε αρχίσει να ξεθωιάζει , εξαφανίστηκε όλος καιρός και άφησε πίσω του πολύ φτώχεια και ανθρώπινο πόνο .Ήταν η δύση ενός συστήματος το οποίο επί σαράντα πέντε χρόνια επικράτησε στην Αλβανία αποκόπτοντας την από τον υπόλοιπο δυτικό πολιτισμό, όμως σημείωσε την αυγή της δημοκρατίας.

Ο πλουραλισμός δεν άργησε να απλώνεται βιαστικά σε όλη την επικράτεια αντλώντας δύναμη από το ελεύθερο πια ιδεολογικά , εκλογικό σώμα .Μετά από οκτώ χρόνια σκληρής μετάβασης η Αλβανία Ήταν πλέον έτυμη να αποκτήσει δικό της σύνταγμα το οποίο θα καθιέρωνε το νέο πολίτευμα , την Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.

Το Σύνταγμα αυτό σηματοδοτεί την απομάκρυνση της Αλβανίας από κομμουνιστικό καθεστώς που επιβλήθηκε μετά της λήξης του Δεύτερου Παγκόσμιου Πόλεμου. Έτσι η Αλβανία άφησε το τελευταίο έτος της χιλιετίας για να μπει στην νέα ως ένα δημοκρατικό κράτος Δικαίου ,ένα κράτος όλων των πολιτών της ,με κατοχυρώσει των οικουμενικών ελευθέρων και δικαιωμάτων , με μια ανοιχτή κοινωνία όπου πρυτανεύει το πνεύμα ανοιχτής και ειρηνικής συμβίωσης ανεξάρτητος φυλής , εθνικότητας ή θρησκείας .Σήμερα έχουμε ένα κράτος , ένα πολίτευμα , μια κοινωνία της οποίας το Σύνταγμα εγγυάται ίσες δυνατότητες προάσπισης της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και προσωπικότητας, της εθνικής ταυτότητας , της εθνικής ανάπτυξης και ατομικής ευημερίας .

Με την έναια αυτή το Σύνταγμα αποτελεί για τον αλβανικό λαό , μια εγγύηση της ανεπίστρεπτης δημοκρατικής πορείας , μηχανισμό

σταθερότητας και ομαλής ανάπτυξης της χώρας .Αποτελεί επίσης ένα χάρτη για την ισότιμη συνεργασία με τις σύμμαχες και φίλες χώρες και την βάση της ενσωμάτωσης της Αλβανίας στις ευρατλαντικές δομές , την Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΝΑΤΟ .

Σύμφωνα με το Σύνταγμα ης Αλβανίας δεν επιτρέπεται η διάκριση σε βάρος κανενός για λόγους θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικών, θρησκευτικών, φιλοσοφικών πεποιθήσεων, οικονομικών και εκπαιδευτικών ανισοτήτων .Οι πολίτες που ανήκουν στις εθνικές μειονότητες ασκούν ισότιμα τα δικαιώματα και τις ελευθέρια τους .Δικαιούνται σύμφωνα με το Σύνταγμα , να δηλώνουν ελεύθερα , ανεμπόδιστα και αβίαστα , σύμφωνα με το τις δημοκρατικές ευρωπαϊκές προδιαγραφές και διαδικασίες , την εθνική , πολιτιστική , θρησκευτική και γλωσσική κοινότητα στην οποία ανήκουν. Έχουν δικαίωμα να αναπτύξουν και να διαφυλάξουν όλα τα στοιχεία της παράδοσης τους , να τα διδάχουν στην μητρική τους γλώσσα , καθώς και να ενωθούν σε οργανώσεις και σωματεία για την προάσπιση των συμφερόντων και της ταυτότητας τους . 2. Η Αλβανία είναι η τελευταία χώρα στην Ευρώπη που τελούσε υπό συνταγματική εκκρεμότητα. Η καθυστέρηση αυτή θα αποβεί τελικά, από θεσμική άποψη, προς όφελος της χώρας, γιατί είχε τη δυνατότητα να αξιοποιήσει στο νέο Σύνταγμα τόσο τη συνταγματική εμπειρία άλλων μετά κομμουνιστικών κρατών όσο και την επιστημονική βοήθεια της διεθνούς κοινότητας.

Τόσο από πλευράς διαδικασίας κατάρτισης όσο και από πλευράς περιεχομένου, το συνταγματικό κείμενο κινείται σε ένα επίπεδο ευρωπαϊκού θεσμικού μέσου όρου και δεν απέχει από τα κριτήρια που έχει δημιουργήσει ο κοινός ευρωπαϊκός νομικός πολιτισμός.

Ιδιαίτερα σημαντικό θεωρώ το γεγονός της ευρείας δημοσιότητας που είχε η διαδικασία κατάρτισής του, πράγμα που αντανάκλαται στο γεγονός ότι το 25% των άρθρων τροποποιήθηκε ύστερα από προτάσεις που υπέβαλαν απλοί πολίτες. "Ήταν, βεβαίως, ευκαταίω να συμβάλουν όλες οι πολιτικές δυνάμεις της Αλβανίας στη διαμόρφωσή του. "Όσο και αν αυτό δεν επετεύχθη σε επίπεδο κορυφής , η συμμετοχή του αλβανικού λαού, των μη κυβερνητικών οργανώσεων και των απλών πολιτών στο σχετικό διάλογο εξασφάλισε τη δημοκρατικότητα της σχετικής διαδικασίας.

Από πλευράς περιεχομένου το νέο Σύνταγμα ανταποκρίνεται στο θεσμικό «κεκτημένο» που έχει διαμορφώσει η ευρωπαϊκή συνταγματική πρακτική και η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στην οποία ρητά αναφέρεται ο συντακτικός νομοθέτης για να ορίσει τα ελάχιστα όρια προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων (άρθρο 17 παρ. 2).

Το συνταγματικό κείμενο δεν αποτελεί μια απλή θεωρητική άσκηση επί χάρτου ούτε αντιγραφή των αντίστοιχων κειμένων των ευρωπαϊκών

χωρών. Ανταποκρίνεται στις ιδιομορφίες και τις ανάγκες του Αλβανικού λαού, υπό το φως της σύγχρονης ιστορίας του. Για το λόγο αυτό, για παράδειγμα, έχουν προβλεφθεί εξαιρετικές, και ασυνήθιστες σε άλλα Συντάγματα, πρόσθετες εγγυήσεις για την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας που φτάνουν καθ' υπερβολή μέχρι την καθιέρωση πλήρους ασυλίας υπέρ των δικαστών (άρθρο 137). Επίσης περιέχονται ρυθμίσεις που υποχρεώνουν τις κρατικές αρχές να μεριμνούν για τα δικαιώματα των Αλβανών εκτός Αλβανίας (άρθρο 8). Τέλος, άξιο μνείας είναι το γεγονός ότι έχει καταβληθεί ιδιαίτερη προσοχή, έτσι ώστε στις θεμελιώδεις αρχές του Συντάγματος να περιληφθούν όλα εκείνα τα στοιχεία που προσδιορίζουν την εθνική φυσιογνωμία και τις παραδόσεις της Αλβανικής Πολιτείας: η προσήλωση στην δημοκρατική αρχή και το κράτος δικαίου, στη θρησκευτική συνύπαρξη και στην αναγνώριση των δικαιωμάτων των μειονοτήτων .

Οι παρατηρήσεις που προηγήθηκαν δεν σημαίνουν ότι δεν υπάρχουν και σημεία, για τα οποία θα διατηρούσε κανείς άλλη γνώμη από αυτή που επικράτησε κατά τη συντακτική διαδικασία. Αναφέρουμε μόνον ένα παράδειγμα μιας διάταξης που είναι εμπνευσμένη από την αντίστοιχη ρύθμιση του Ελληνικού Συντάγματος: πρόκειται για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας (άρθρο 87). Δεν είναι καθόλου βέβαιο και η ελληνική εμπειρία το αποδεικνύει ότι η διάλυση της Βουλής αποτελεί την ιδανικότερη θεσμική επιλογή, όταν τα πολιτικά κόμματα αδυνατούν να συναινέσουν με την ειδική πλειοψηφία των 3/5 στο πρόσωπο του νέου Προέδρου.

2. Ανθρώπινα δικαιώματα.

Το Σύνταγμα καθιερώνει βάση της όλης έννομης τάξης (άρθρο 15 παρ. Ι). "Όλα τα «παραδοσιακά» δικαιώματα (προσωπική ελευθερία, ισότητα, θρησκευτική ελευθερία, ελευθερία του λόγου, δικαίωμα ενημέρωσης κ.λπ.) κατοχυρώνονται ρητά καθώς και τα σχετικά δικαιώματα των μειονοτήτων. Ιδιαίτερος πρέπει να υπογραμμισθεί η κατοχύρωση ίσων δικαιωμάτων για τους αλλοδαπούς, ως γενικός κανόνας που κάμπτεται μόνον κατόπιν ρητής αντίθετης ειδικής συνταγματικής διάταξης (άρθρο 16 παρ. Ι). Εκτός από τα θεμελιώδη ατομικά και πολιτικά δικαιώματα κατοχυρώνονται και τα κοινωνικά δικαιώματα (άρθρα 49-57), πράγμα απαραίτητο για την ομαλή οικοδόμηση της νέας Αλβανικής πολιτείας. Επίσης ρητά διακηρύσσεται το ενιαίο και αδιαίρετο όλων των κατηγοριών δικαιωμάτων και ελευθεριών (άρθρο 15 παρ. Ι). Προβλέπονται τα περισσότερα από τα «νέα» δικαιώματα της λεγόμενης

τρίτης γενιάς, όπως το δικαίωμα στο περιβάλλον (άρθρο 56, με όχι ιδιαίτερα, είναι αλήθεια, προωθημένη διατύπωση) και στην προστασία των ατομικών δεδομένων (άρθρο 35). Κατοχυρώνονται, εξάλλου, και δικαιώματα που δεν βρίσκουν πάντοτε θέση σε επίπεδο Συντάγματος στον ευρωπαϊκό χώρο, όπως Π.χ. το δικαίωμα σε δύο βαθμούς δικαστικής προστασίας (άρθρο 43).

Αξιοσημείωτο είναι να αναφέρουμε ότι ο μόνος τρόπος για να χάσει την ιθαγένεια ο Αλβανός πολίτης είναι εφόσον την αποποιηθεί, ενώ βρήσκουμε διαφορετική την ρύθμιση του Ελληνικού Συντάγματος το οποίο φαίνεται επιφυλακτικό όσον αφορά την απόκτηση άλλης ιθαγένειας.

2. Οργανωτικές βάσεις του πολιτεύματος

Το Σύνταγμα κατοχυρώνει ένα αμιγές κοινοβουλευτικό σύστημα διακυβέρνησης, στη βάση της δημοκρατικής αρχής (λαϊκή κυριαρχία, άρθρο 2) και της αρχής της διάκρισης των λειτουργιών (άρθρο 7). το οποίο προβλέπεται ρητά και στο Ελληνικό Σύνταγμα. Προβλέπονται επίσης παράλληλες με τους αντιπροσωπευτικούς θεσμούς προωθημένες μορφές άμεσης δημοκρατίας, πράγμα που δεν μπορεί παρά να επικροτηθεί, αν ληφθεί ιδιαιτέρως υπ' όψη το νεαρό της Αλβανικής Δημοκρατίας και ο παιδαγωγικός ρόλος που μπορούν να διαδραματίσουν παρόμοιοι θεσμοί. Ειδικότερα, κατοχυρώνεται αρμοδιότητα νομοθετικής πρωτοβουλίας σε 20.000 ψηφοφόρους (άρθρο 81 παρ. Ι), καθώς και αρμοδιότητα να ζητηθεί η κατάργηση νόμου ή η διενέργεια δημοψηφίσματος επί σοβαρών θεμάτων από μεγαλύτερο αριθμό πολιτών (50.000, βλ. άρθρο 150).

Σωστά δε έχει προβλεφθεί εξαίρεση από την προαναφερθείσα δυνατότητα για τους δημοσιονομικούς νόμους, για τους περιορισμούς των θεμελιωδών δικαιωμάτων και για τις αποφάσεις τις σχετικές με πόλεμο και ειρήνη (άρθρο 151); Προβλέπεται επίσης η δυνατότητα διενέργειας δημοψηφίσματος για την αναθεώρηση του Συντάγματος (άρθρο 177).

Αυτό που τραβάει την προσοχή σε σημαντικό βαθμό, είναι ότι ναι μεν το Αλβανικό Σύνταγμα κατοχυρώνει την αρχή της θρησκευτικής ελευθερίας και συνείδησης, αλλά από την άλλη δε, δεν αναγνωρίζει στην οργανωτική της βάση κάποια επίσημη θρησκεία, Αρ.10 Παρ 1, πράγμα το οποίο το διαφοροποιεί από το Ελληνικό Σύνταγμα το οποίο αναγνωρίζει ως επίσημη θρησκεία την Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία του Χρήστου.

3. Η εκτελεστική εξουσία

- a) Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Το Σύνταγμα, δεν ακολουθεί πλήρως την επιλογή των περισσότερων συντακτικών νομοθετών των χωρών της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης, που εφοδιάζουν με υπερεξουσίες τον αρχηγό του κράτους. Πράγματι, η πλειοψηφία των «νέων κρατών» επιλέγει ένα σύστημα δυαδικής οργάνωσης της εκτελεστικής εξουσίας με έναν ισχυρό Πρόεδρο, ένα λιγότερο ισχυρό Πρωθυπουργό και μία Κυβέρνηση που πρέπει να έχει την εμπιστοσύνη όχι μόνον της Βουλής αλλά και του Προέδρου της Δημοκρατίας. Δεν είναι τόσο η ακτινοβολία του θεσμικού παραδείγματος των Συνταγμάτων της Γαλλίας ή των ΗΠΑ όσο η ιστορική παράδοση της διακυβέρνησης από «ισχυρούς άντρες» που φαίνεται να ευθύνεται για την υιοθέτηση του προτύπου αυτού. Ίσως η πρόσφατη αρνητική εμπειρία «ισχυρών αντρών» να οδήγησε και το αλβανικό Κοινοβούλιο στην επιλογή ενός Προέδρου με σημαντικές αρμοδιότητες, αλλά χωρίς υπερεξουσίες.

Μάλλον στην περίπτωση της Αλβανίας έπαιξε καθοριστικό ρόλο για την επιλογή αυτή, η πικρή εμπειρία του αλβανικού λαού, με την κυβέρνηση Του Σάλι Μέρισα (1990-1998), ο οποίος είχε δώσει παρατεταμένες εξουσίες στο πρόσωπο του ως Πρόεδρος Της Δημοκρατίας και δημιούργησε έτσι ένα γόνιμο έδαφος για να εμφανιστεί η διαφθορά, η διαπλοκή και ακολούθησε, η συστηματική καταπάτηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Με τον τρόπο αυτό ο Πρόεδρος δεν καθίσταται εκ του Συντάγματος άμεσος παράγοντας του πολιτικού παιχνιδιού. Έτσι, εξασφαλίζεται η σταθερότητα, που πάνω από όλα έχει ανάγκη η χώρα, δεδομένου ότι περιορίζεται ο κίνδυνος συγκρούσεων στο εσωτερικό της εκτελεστικής εξουσίας. Οι εξουσίες του Προέδρου της Αλβανικής δημοκρατίας είναι παρόμοιες με αυτές του προέδρου της Ελληνικής δημοκρατίας, διαμορφώνοντας έτσι ένα όργανο το οποίο έχει κύριο μέλημα του, την ρύθμιση του πολιτεύματος και την εκπροσώπηση του κράτους διεθνώς. Δεν μπορούμε επίσης μα μην αναφέρουμε εδώ την ικανότητα του να εκδίδει διατάγματα.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι για την έκδοση και την δημοσίευση των κανονιστικών πράξεων, οι οποίες παράγονται από το Υπουργικό Συμβούλιο, ο συντακτικός νομοθέτης εξουσιοδοτεί το κοινό νομοθέτη να ρυθμίζει το θέμα αυτό (Αρ 118 Παρ2), πράγμα το οποίο αναφέρεται ρητά στο Ελληνικό Σύνταγμα (Αρ 43 παρ 2)

β) Η Κυβέρνηση

Το Σύνταγμα αναγνωρίζει το τεκμήριο αρμοδιότητας στην Κυβέρνηση και όχι στη Βουλή (άρθρο 95 παρ. 2). Καθιστά δηλαδή την

πρώτη κεντρικό όργανο του πολιτεύματος, που ασκεί όλες εκείνες τις λειτουργίες που δεν έχουν ρητά δοθεί αλλού από το Σύνταγμα. Η επιλογή αυτή προφανώς επιδιώκει να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κρατικής μηχανής. Θα μπορούσε, βέβαια, να υποστηριχθεί η άποψη ότι η ανάγκη ενίσχυσης των δημοκρατικών διαδικασιών διαλόγου θα συνηγορούσε υπέρ της μεγαλύτερης ισχυροποίησης του Κοινοβουλίου.

Εδώ συναντούμε ένα από τα κύρια χαρακτηρίσθηκα γνωρίσματα τα οποία κάνουν το Σύνταγμα της Αλβανίας να διαφέρει από το Ελληνικό το οποίο έχει θωρακίσει το Κοινοβούλιο με το τεκμήριο της αρμοδιότητας, καταφέροντας έτσι την ποιο σίγουρη αλλά όχι και τόσο άμεση εφαρμογή των δημοκρατικών θεσμών.

Το Σύνταγμα όμως επιδίωξε και πέτυχε σε πολλές περιπτώσεις να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις ευρύτερων συναινέσεων μεταξύ αντιπάλων κομμάτων και πολιτειακών παραγόντων. "Έτσι για παράδειγμα, οι βασικοί οργανικοί νόμοι δεν μπορούν να ψηφίζονται με απλή πλειοψηφία, αλλά απαιτούν ειδική πλειοψηφία των 3/5 (άρθρο 81 παρ. 2), πράγμα που θα υποβοηθήσει τη δημιουργία ευρύτερων κοινοβουλευτικών συνεργασιών. "Ένα άλλο παράδειγμα προσφέρει ο διορισμός των μελών του Συνταγματικού και του Ανώτατου Δικαστηρίου που απαιτεί τη συνεργασία του Προέδρου της Δημοκρατίας και της πλειοψηφίας της Βουλής (άρα και της Κυβέρνησης), δεδομένου ότι η σχετική αρμοδιότητα ανήκει μεν στον αρχηγό του κράτους, η επιλογή του όμως επικυρώνεται από το Κοινοβούλιο (άρθρα 125, 136).

4. Βουλή και κοινοβουλευτική λειτουργία

Το Σύνταγμα εγγυάται την πιστή έκφραση της βούλησης του εκλογικού σώματος, καθορίζοντας ως αρχή την αναλογική εκλογή και εγγυάται την κατά το δυνατό πιστή αντιστοιχία ψήφων των κομμάτων και αριθμού βουλευτικών εδρών (άρθρο 64 παρ. 2). Το ελάχιστο μάλιστα ποσοστό ψήφων που προβλέπει για την είσοδο στη Βουλή (2,5%) [το αντίστοιχο 3% του Ελληνικού], δεν έχει τεθεί για να αποκλείσει ολοσχερώς τα κόμματα που δεν το συγκεντρώνουν από το Κοινοβούλιο, αλλά απλώς από την κατανομή των σαράντα εδρών που διανέμονται σε εθνικό και όχι τοπικό επίπεδο (άρθρο 64 παρ. 3). Καθιερώνει το δικαίωμα τις ψήφου η οποία δεν είναι υποχρεωτική. Γνωρίζουμε πολύ καλά την φύση του δικαιώματος και τον τρόπο που τον αντιλαμβάνεται ο έλληνας Συντακτικώς νομοθέτης. Ο δυϊσμός της δομής του, Λειτουργημα-δικαίωμα τον οδηγεί στην παραδοχή του αναγκαστικού χαρακτήρα του, το οποίο ισχύει ταυτόχρονα και ως υποχρέωση κάθε έλληνα πολίτη.

Καθιερώνεται η ελεύθερη εντολή (άρθρο 70) και οι βασικές θεσμικές εγγυήσεις για την θεσμική και λειτουργική ανεξαρτησία των

βουλευτών (ασυμβίβαστα, ασυλία κ.λπ. άρθρα 69-73). Έχει δε σε μεγάλο βαθμό επιτευχθεί η χρυσή τομή μεταξύ της αναγκαίας αποτελεσματικότητας των διαδικασιών και της εξασφάλισης συνθηκών δημοκρατικού διαλόγου: κατοχυρώνεται μεν διαδικασία κατεπείγοντος, ύστερα από πρόταση της Κυβέρνησης, αλλά η συζήτηση και ψηφοφορία δεν μπορούν και στην περίπτωση αυτή να διαρκέσουν λιγότερο από μία εβδομάδα (άρθρο 83).

Η αντιπολίτευση, και γενικότερα οι κοινοβουλευτικές μειοψηφίες, προστατεύονται ικανοποιητικά: εξεταστικές επιτροπές συνιστώνται υποχρεωτικά ύστερα από πρόταση του ενός τετάρτου του συνόλου των βουλευτών (άρθρο 77), ενώ το ένα πέμπτο των βουλευτών μπορεί να ζητήσει τη ψήφιση νόμου με τη διαδικασία του κατεπείγοντος (άρθρο 83). Τέλος, οι βασικοί οργανικοί νόμοι θα απαιτούν κατά κανόνα, όπως προαναφέρθηκε, σύμπραξη και ενός μεγάλου μέρους της Βουλής εκτός της συμπολίτευσης (άρθρο 81 παρ. 2).

5. Δικαστική εξουσία

Το Σύνταγμα κατοχυρώνει ανεξάρτητη δικαστική εξουσία με εγγυήσεις προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας για τους δικαστές. Πέραν της ήδη αναφερθείσας ασυλίας (άρθρα 126, 137), προβλέπεται και η ειδική μισθοδοτική μεταχείριση των δικαστών (άρθρο 138), η ισοβιότητά τους (άρθρο 139) και η προστασία τους από αυθαίρετη μεταβολή του υπηρεσιακού τους καθεστώτος (άρθρο 147). Πράγμα που θυμίζει κατά πολύ την ρύθμιση του Ελληνικού Συντάγματος

Παραλλήλως, και αυτό ίσως να είναι το σημαντικότερο, σε σχέση με το δικαίωμα δικαστικής προστασίας, καθιερώνεται μια σειρά από εγγυήσεις διαφανούς, αντικειμενικής και αξιόπιστης απονομής της δικαιοσύνης, όπως η υποχρέωση πλήρους και ειδικής αιτιολογίας των αποφάσεων, η δημοσίευση των μειοψηφιών του Ανώτατου Δικαστηρίου (άρθρο 142) κ.λπ.

Θεωρείται επίσης επιτυχημένη και πρωτότυπη διεθνώς τη σύνθεση του Ανώτατου Συμβουλίου Δικαιοσύνης (άρθρο 147), του ανώτατου δηλαδή οργάνου με αρμοδιότητα τη διοικητική οργάνωση της δικαιοσύνης. Το κύρος του εξασφαλίζεται από την προεδρία του από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Σε αυτό εκπροσωπούνται (κατά πλειονότητα) οι δικαστές «καριέρας» που εκλέγονται από τους συναδέλφους τους, αλλά και η εκτελεστική εξουσία, μέσω του Υπουργού Δικαιοσύνης, όσο και το Κοινοβούλιο, με τρεις εκπροσώπους του.

Αξιοσημείωτο είναι να αναφέρουμε ότι το Αλβανικό Σύνταγμα καθιερώνει τον θεσμό του Συνταγματικού Δικαστηρίου, το οποίο λείπει

από την Ελληνική δίκαιη δομή. Το δικαστήριο αυτό αποφασίζει σχετικά με την συνταγματικότητα των νομών, διεθνών συμβάσεων, κανονιστικών πράξεων, σύγκρουση αρμοδιοτήτων μεταξύ της κεντρικής εξουσίας και τοπικής αυτοδιοίκησης, αποφασίζει για το κύρος των δημοψηφισμάτων κ.λπ. Τα λοιπά κοινά δικαστήρια οφείλουν να μην εφαρμόζουν ένα νόμο αμφισβητήσιμης συνταγματικότητας αλλά υποχρεούνται να αναβάλουν τη δική και να παραπέμψουν την υπόθεση στο Συνταγματικό Δικαστήριο το οποίο είναι το μόνο αρμόδιο για να ακυρώσει ένα νόμο με αμετάκλητη απόφαση. Έτσι καθιερώνεται ένα συγκεντρωτικό απόλυτο σύστημα έλεγχου συνταγματικότητας των νομών. Κατά τα άλλα μοιάζει με το ΑΕΔ του Ελληνικού Συντάγματος. Όπως και το ελληνικό κείμενο και το αλβανικό Σύνταγμα απαγορεύει την σύσταση έκτακτων δικαστηρίων.

Σε κατακλείδα, δεν μπορούμε παρά να παρατηρήσουμε ότι με τη ψήφιση του Συντάγματος η Αλβανία κάνει ένα μεγάλο βήμα προς την ευρωπαϊκή οικογένεια. Ρητά ορίζεται στο άρθρο 49 παρ. 1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση ότι «κάθε ευρωπαϊκό κράτος, το οποίο σέβεται τις αρχές που καθορίζονται στο άρθρο 6 παρ. 1 μπορεί να γίνει μέλος της Ένωσης». Το παρόν Σύνταγμα αποτελεί για τον σκοπό αυτό σημαντικό πρόκριμα για την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας.

Γ. Τελικές παρατηρήσεις

Το Σύνταγμα της Αλβανίας αντέχει την αυστηρή κριτική. Ακόμη και το τελειότερο Σύνταγμα όμως δεν μπορεί από μόνο του να εξασφαλίσει μια δημοκρατική και σύγχρονη συνταγματική πρακτική. Και δεν εννοούμε μόνο το αυτονόητο γεγονός ότι το Σύνταγμα αποτελεί το πρώτο θεσμικό βήμα και ότι θα πρέπει να εκδοθούν οι εκτελεστικοί νόμοι που θα εξειδικεύσουν τις θεμελιώδεις κατευθύνσεις του συντακτικού νομοθέτη.

Το Σύνταγμα, όπως και το δίκαιο στο σύνολό του, βρίσκεται σε διαλεκτική αλληλεπίδραση με την κοινωνία και τους θεσμούς της. Μόνο με τον βαθύ εκδημοκρατισμό και τον εκσυγχρονισμό όλων των κοινωνικών και πολιτικών θεσμών, από τα κόμματα ως την οικονομία, μπορεί να ολοκληρωθεί η είσοδος της Αλβανίας στη μεγάλη οικογένεια των σύγχρονων Δημοκρατιών.

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Εμείς, ο λαός της Αλβανίας, με υπερηφάνεια και επίγνωση της ιστορίας μας, με αίσθημα ευθύνης για το μέλλον, με πίστη στο Θεό και / ή άλλες παγκόσμιες αξίες, με την απόφαση να οικοδομήσουμε ένα κοινωνικό και δημοκρατικό κράτος δικαίου, που θα εγγυάται τα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες του ανθρώπου, με πνεύμα ανοχής και θρησκευτικής συνύπαρξης, με τη δέσμευση για προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και προσωπικότητας καθώς και για την ευημερία όλου του έθνους, για την ειρήνη, την ευμάρεια, τον πολιτισμό και την κοινωνική αλληλεγγύη, με επίγνωση της μακράιωνης επιδίωξης του Αλβανικού λαού για εθνική ταυτότητα και ενότητα, με τη βαθιά πεποίθηση ότι η δικαιοσύνη, η ειρήνη, η αρμονία και η συνεργασία ανάμεσα στα έθνη αποτελούν τις ύψιστες αξίες της ανθρωπότητας,

ΨΗΦΙΖΟΥΜΕ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

1. Το πολίτευμα της Αλβανίας είναι Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.
2. Η Δημοκρατία της Αλβανίας είναι ενιαίο και αδιαίρετο κράτος.
3. Η διακυβέρνηση της χώρας βασίζεται σε ελεύθερες, ίσες, γενικές και περιοδικές εκλογές.

Άρθρο 2

1. Η κυριαρχία στη Δημοκρατία της Αλβανίας ανήκει στο λαό.
2. Ο λαός ασκεί την κυριαρχία μέσω των εκπροσώπων του ή άμεσα.
3. Η Δημοκρατία της Αλβανίας μπορεί να συμμετέχει σε οργανισμούς συλλογικής ασφάλειας για την διαφύλαξη της ειρήνης και του εθνικού συμφέροντος, με νόμο, που ψηφίζεται από την πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών.

Άρθρο 3

Η ανεξαρτησία και η εδαφική ακεραιότητα, η αξιοπρέπεια του ανθρώπου, τα δικαιώματα και οι ελευθερίες του, η κοινωνική δικαιοσύνη, η συνταγματική τάξη, η πολυφωνία, η εθνική ταυτότητα και κληρονομιά, η θρησκευτική συνύπαρξη καθώς και η αρμονική συμβίωση των Αλβανών με τις μειονότητες αποτελούν τις θεμελιώδεις αρχές που σέβεται και προστατεύει το Κράτος.

Άρθρο 4

1. Ο νόμος θέτει τη βάση και τα όρια της κρατικής δράσης.
2. Το Σύνταγμα είναι ο υπέρτατος νόμος της Δημοκρατίας της Αλβανίας.
3. Οι διατάξεις του Συντάγματος είναι άμεσης εφαρμογής, εκτός από τις περιπτώσεις που το Σύνταγμα ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 5

Η Δημοκρατία της Αλβανίας εφαρμόζει το διεθνές δίκαιο, που είναι δεσμευτικό γι' αυτή.

Άρθρο 6

Η οργάνωση και η λειτουργία των οργάνων που προβλέπονται στο Σύνταγμα, ρυθμίζονται με τους αντίστοιχους νόμους, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες το Σύνταγμα ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 7

Το σύστημα διακυβέρνησης στη Δημοκρατία της Αλβανίας βασίζεται στη διάκριση και την ισοτιμία των εξουσιών, νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής.

Άρθρο 8

1. Η Δημοκρατία της Αλβανίας προστατεύει τα εθνικά δικαιώματα του Αλβανικού λαού που ζει έξω από τα σύνορά της.
2. Η Δημοκρατία της Αλβανίας προστατεύει τα δικαιώματα των Αλβανών πολιτών, που διαμένουν προσωρινά ή μόνιμα έξω από τα σύνορά της.
3. Η Δημοκρατία της Αλβανίας εξασφαλίζει βοήθεια στους Αλβανούς πολίτες που ζουν και εργάζονται εκτός των συνόρων του Κράτους, για να διατηρήσουν και αναπτύξουν τους δεσμούς τους με την πολιτισμική και εθνική κληρονομιά.

Άρθρο 9

1. Τα πολιτικά κόμματα ιδρύονται ελεύθερα. Η οργάνωσή τους πρέπει να συνάδει προς τις δημοκρατικές αρχές.
2. Απαγορεύονται, όπως νόμος ορίζει, τα πολιτικά κόμματα και οι οργανώσεις των οποίων τα προγράμματα και η δραστηριότητα στηρίζονται σε ολοκληρωτικές μεθόδους ή υποκινούν και υποστηρίζουν το φυλετικό, θρησκευτικό, τοπικιστικό ή εθνικό μίσος, ή μεταχειρίζονται βία για την κατάληψη της εξουσίας ή την άσκηση επιρροής στην πολιτική του Κράτους καθώς και εκείνα που έχουν μυστικό χαρακτήρα.
3. Οι χρηματικοί πόροι των κομμάτων, καθώς και οι δαπάνες τους, καθίστανται πάντοτε φανεροί.

Άρθρο 10

1. Στη Δημοκρατία της Αλβανίας δεν υπάρχει επίσημη θρησκεία.
2. Το Κράτος παραμένει ουδέτερο σε ζητήματα θρησκευτικής πίστης και συνείδησης και εγγυάται την ελεύθερη έκφρασή τους στη δημόσια ζωή.
3. Το Κράτος αναγνωρίζει την ισότητα των θρησκευτικών κοινοτήτων.
4. Το Κράτος και οι θρησκευτικές κοινότητες σέβονται αμοιβαία την ανεξαρτησία τους και συνεργάζονται για το αμοιβαίο όφελος.

5. Οι σχέσεις μεταξύ Κράτους και θρησκευτικών κοινοτήτων ρυθμίζονται βάσει συμφωνιών, που συνάπτονται μεταξύ των εκπροσώπων των τελευταίων και του Υπουργικού Συμβουλίου. Οι συμφωνίες αυτές επικυρώνονται από τη Βουλή.

6. Οι θρησκευτικές κοινότητες είναι νομικά πρόσωπα και έχουν ανεξαρτησία στη διαχείριση της περιουσίας τους σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες τους, εφόσον δεν βλάπτουν τα συμφέροντα τρίτων.

Άρθρο 11

1. Το οικονομικό σύστημα της Δημοκρατίας της Αλβανίας βασίζεται στην ιδιωτική και τη δημόσια ιδιοκτησία, στην οικονομία της αγοράς και στην ελευθερία της οικονομικής δραστηριότητας.

2. Η ιδιωτική και η δημόσια ιδιοκτησία προστατεύονται εξίσου από το νόμο.

3. Περιορισμοί στην ελευθερία της οικονομικής δραστηριότητας μπορεί να επιβληθούν μόνο με νόμο, για σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος.

Άρθρο 12

1. Οι Ένοπλες Δυνάμεις εξασφαλίζουν την ανεξαρτησία της χώρας και προστατεύουν την εδαφική ακεραιότητα και το συνταγματικό της καθεστώς.

2. Οι Ένοπλες Δυνάμεις τηρούν ουδετερότητα στις πολιτικές υποθέσεις και υπόκεινται σε πολιτικό έλεγχο.

3. Καμία ξένη στρατιωτική δύναμη δεν μπορεί να εγκατασταθεί, ούτε να διέλθει από το αλβανικό έδαφος και καμία αλβανική στρατιωτική δύναμη δεν μπορεί να σταλεί στο εξωτερικό παρά μόνο με νόμο που ψηφίζεται από την πλειοψηφία του συνόλου των Βουλευτών.

Άρθρο 13

Η τοπική αυτοδιοίκηση στη Δημοκρατία της Αλβανίας στηρίζεται στην αρχή της αποκέντρωσης και ασκείται με βάση την αρχή της τοπικής αυτονομίας.

Άρθρο 14

1. Επίσημη γλώσσα στη Δημοκρατία της Αλβανίας είναι η αλβανική.

2. Η Εθνική Σημαία είναι κόκκινη με μαύρο δικέφαλο αετό. 3. Το εθνόσημο της Δημοκρατίας της Αλβανίας παριστάνει μια ασπίδα σε κόκκινο πεδίο και μαύρο δικέφαλο αετό. Η κορυφή της ασπίδας φέρει την περικεφαλαία του Σκεντέρμπεη σε χρυσό χρώμα.

4. Ο Εθνικός Ύμνος είναι «Γύρω απ' τη Σημαία Ενωμένοι». 5. Η Εθνική Εορτή της Δημοκρατίας της Αλβανίας είναι η Ημέρα της Σημαίας, η 28η Νοεμβρίου.

6. Πρωτεύουσα της Δημοκρατίας της Αλβανίας είναι τα Τίρανα. 7. Το σχήμα και οι διαστάσεις των εθνικών συμβόλων, το περιεχόμενο του κειμένου του Εθνικού Ύμνου καθώς και η χρησιμοποίησή τους καθορίζονται με νόμο.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 15

1. Τα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες του ανθρώπου είναι αδιαίρετα, αναπαλλοτριώτα και απαραβίαστα και αποτελούν το θεμέλιο της έννομης τάξης.

2. Τα όργανα της κρατικής εξουσίας, κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους, σέβονται τα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες του ανθρώπου και συμβάλλουν στην άσκησή τους.

Άρθρο 16

1. Τα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες καθώς και οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο Σύνταγμα για τους Αλβανούς πολίτες ισχύουν εξίσου για τους αλλοδαπούς και τους ανιθαγενείς που βρίσκονται στο έδαφος της Δημοκρατίας της Αλβανίας, με εξαίρεση τις περιπτώσεις κατά τις οποίες το Σύνταγμα συνδέει κατά τρόπο ειδικό την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων και ελευθεριών με την αλβανική ιθαγένεια.

2. Τα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες καθώς και οι υποχρεώσεις που ορίζονται στο Σύνταγμα ισχύουν και για τα νομικά πρόσωπα, στο βαθμό που είναι συμβατές με τους γενικούς σκοπούς των προσώπων αυτών και με την ουσία των δικαιωμάτων, ελευθεριών και υποχρεώσεων.

Άρθρο 17

1. Περιορισμοί στα δικαιώματα και τις ελευθερίες που προβλέπονται από το παρόν Σύνταγμα είναι δυνατό να επιβληθούν μόνο με νόμο για λόγους δημόσιου συμφέροντος ή για την προστασία των δικαιωμάτων των άλλων. Ο περιορισμός πρέπει να είναι ανάλογος προς την κατάσταση που τον υπαγόρευσε.

2. Οι περιορισμοί δεν επιτρέπεται να θίγουν τον πυρήνα των ελευθεριών και των δικαιωμάτων ούτε να υπερβαίνουν τους περιορισμούς τους προβλεπόμενους από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Άρθρο 18

1. Όλοι είναι ίσοι ενώπιον του νόμου. 2. Κανένας δεν υφίσταται ειδικές διακρίσεις λόγω φύλου, φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, γλώσσας, λόγω πολιτικών, θρησκευτικών ή φιλοσοφικών πεποιθήσεων, είτε και λόγω οικονομικής, μορφωτικής, κοινωνικής κατάστασης ή καταγωγής.

3. Κανένας δεν επιτρέπεται να υποστεί διακρίσεις κατά την παράγραφο 2, εάν δεν υπάρχουν εύλογοι και αντικειμενικοί νομικοί λόγοι προς τούτο.

Άρθρο 19

1. Οποίος έχει έστω και έναν γονέα με αλβανική ιθαγένεια, αποκτά αυτόματα την αλβανική ιθαγένεια. Η αλβανική ιθαγένεια αποκτάται και με άλλους τρόπους, όπως νόμος ορίζει.

2. Οι αλβανοί πολίτες δεν χάνουν την ιθαγένειά τους παρά μόνον εάν οι ίδιοι την αποποιηθούν.

Άρθρο 20

1. Οι πολίτες που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες ασκούν με πλήρη ισότητα ενώπιον του νόμου τα δικαιώματα και τις ελευθερίες τους.

2. Οι πολίτες αυτοί έχουν δικαίωμα να εκφράζουν ελεύθερα την εθνική, πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική τους ταυτότητα χωρίς απαγορεύσεις και εξαναγκασμούς. Έχουν το δικαίωμα να προστατεύουν και να αναπτύσσουν την ταυτότητά τους, να διδάσκουν και να διδάσκονται στη μητρική τους γλώσσα καθώς

και να συνέρχονται σε οργανώσεις και συλλόγους για την προστασία των συμφερόντων και της ταυτότητάς τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Άρθρο 21

Η ζωή του ατόμου προστατεύεται, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 22

1. Η ελευθερία της έκφρασης προστατεύεται.
2. Η ελευθερία του τύπου, της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης προστατεύεται.
3. Απαγορεύεται η προληπτική λογοκρισία στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.
4. Η λειτουργία σταθμών ραδιοφώνου και τηλεόρασης επιτρέπεται κατόπιν άδειας που παρέχεται με νόμο.

Άρθρο 23

1. Το δικαίωμα της ενημέρωσης προστατεύεται.
2. Καθένας έχει δικαίωμα, σύμφωνα με το νόμο, να πληροφορείται σχετικά με τη δραστηριότητα των κρατικών οργάνων και των προσώπων που ασκούν δημόσιες λειτουργίες.
3. Στον καθένα παρέχεται η δυνατότητα να παρακολουθεί τις συνεδριάσεις των εκλεγμένων συλλογικών οργάνων.

Άρθρο 24

1. Η ελευθερία της συνείδησης και της θρησκείας προστατεύεται. 2. Καθένας είναι ελεύθερος να επιλέγει ή να μεταβάλλει θρησκευτικές ή πολιτικές πεποιθήσεις και να τις εκδηλώνει ατομικά ή συλλογικά, δημόσια ή στην ιδιωτική του ζωή, μέσω της λατρείας, της παιδείας ή της τέλεσης τελετουργιών.
3. Κανένας δεν εξαναγκάζεται και σε κανέναν δεν απαγορεύεται να συμμετέχει σε μια θρησκευτική κοινότητα ή στις δραστηριότητές της καθώς και να δημοσιοποιεί τις πεποιθήσεις ή το θρήσκευμά του.

Άρθρο 25

Κανένας δεν επιτρέπεται να υποβληθεί σε βασανιστήρια, σε τιμωρία ή σε συμπεριφορά βάνανυση, απάνθρωπη ή εξευτελιστική.

Άρθρο 26

Η αναγκαστική εργασία που θέτει σε κίνδυνο τη ζωή ή την υγεία απαγορεύεται, εκτός από τις περιπτώσεις εκτέλεσης δικαστικής απόφασης, στρατιωτικής θητείας, ή υπηρεσίας για την αντιμετώπιση κατάστασης πολέμου, έκτακτης ανάγκης ή θεομηνίας.

Άρθρο 27

1. Κανένας δεν στερείται την ελευθερία του παρά μόνο στις περιπτώσεις και σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από το νόμο,
2. Η ελευθερία του προσώπου δεν μπορεί να περιοριστεί παρά μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - α. για καταδίκη όταν το πρόσωπο έχει καταδικαστεί σε φυλάκιση από αρμόδιο δικαστήριο'
 - β. για μη εκτέλεση νόμιμων αποφάσεων του δικαστηρίου ή εκπλήρωση νομίμων υποχρεώσεων'

γ, όταν υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες για τη διάπραξη ποινικού αδικήματος ή για την αποτροπή της διάπραξης παρόμοιου αδικήματος ή σε περίπτωση φυγής του δράστη μετά τη διάπραξη τούτου'

δ, για την εποπτεία του ανηλίκου, για λόγους διαπαιδαγώγησης ή για τη συνοδεία του στο αρμόδιο όργανο'

ε, για την αποτροπή μετάδοσης μολυσματικής ασθένειας ή όταν το πρόσωπο είναι διανοητικά ανάπηρο και επικίνδυνο για την κοινωνία'

στ, για παράνομη είσοδο στη μεθόριο καθώς και στις περιπτώσεις απέλασης ή έκδοσης.

Άρθρο 28

1. Όποιος στερείται την ελευθερία του έχει το δικαίωμα να πληροφορείται αμέσως στη γλώσσα που γνωρίζει τα αίτια αυτού του μέτρου καθώς και την κατηγορία που του αποδίδεται. Όποιος στερείται την ελευθερία του έχει το δικαίωμα να πληροφορείται ότι δεν έχει καμία υποχρέωση να προβεί σε καμία δήλωση και ότι έχει το δικαίωμα να επικοινωνήσει αμέσως με δικηγόρο, καθώς και ότι του παρέχεται η δυνατότητα άσκησης των δικαιωμάτων του.

2. Όποιος στερείται την ελευθερία του σύμφωνα με το άρθρο 27, παρ. 2, εδάφιο γ, προσάγεται μέσα σε 48 ώρες από τη στέρηση ενώπιον δικαστή, ο οποίος αποφασίζει την προφυλάκιση ή την απόλυσή του το αργότερο μέσα σε 48 ώρες από τη στιγμή που έλαβε το σχετικό φάκελο.

3. Ο προφυλακισμένος έχει το δικαίωμα να ασκήσει έφεση κατά της περί προφυλάκισης απόφασης, καθώς και το δικαίωμα να δικαστεί εντός μιας εύλογης προθεσμίας ή να αφεθεί ελεύθερος έναντι χρηματικής εγγύησης, σύμφωνα με το νόμο.

4. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις όποιος στερείται την ελευθερία του με εξωδικαστικό τρόπο μπορεί να απευθυνθεί οποιαδήποτε στιγμή στο δικαστή, ο οποίος αποφασίζει μέσα σε 48 ώρες για τη νομιμότητα αυτού του μέτρου.

5. Όποιος στερείται την ελευθερία του σύμφωνα με το άρθρο 27 έχει δικαίωμα ανθρώπινης μεταχείρισης και σεβασμού της αξιοπρέπειάς του.

Άρθρο 29

1. Κανένας δεν κατηγορείται ή κηρύσσεται ένοχος για αξιόποινη πράξη η οποία δεν εθεωρείτο παράνομη από το νόμο κατά το χρόνο που διαπράχτηκε, εκτός από τις πράξεις οι οποίες το Χρόνο που τελέστηκαν αποτελούσαν σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο εγκλήματα πολέμου ή εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

2. Απαγορεύεται η επιβολή ποινής αυστηρότερης από εκείνη που προβλεπόταν από το νόμο κατά το χρόνο τέλεσης της αξιόποινης πράξης.

3. Ο ευνοϊκότερος ποινικός νόμος έχει αναδρομική ισχύ.

Άρθρο 30

Καθένας θεωρείται αθώος μέχρις ότου αποδειχθεί η ενοχή του με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.

Άρθρο 31

Στο πλαίσιο της ποινικής δίκης ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα:

α. να ενημερώνεται αμέσως και λεπτομερικά σχετικά με την κατηγορία που του αποδίδεται, να πληροφορείται τα δικαιώματά του και να ειδοποιεί την οικογένεια ή τους συγγενείς του'

β. να ζητήσει προθεσμία για να προετοιμάσει την υπεράσπισή του.

γ. να ζητήσει τη δωρεάν συνδρομή ενός διερμηνέα, όταν δεν ομιλεί ή δεν καταλαβαίνει την αλβανική γλώσσα'

δ. να υπερασπίζεται τον εαυτό του ο ίδιος ή με τη βοήθεια συνηγέρου της επιλογής του' να επικοινωνεί ελεύθερα και κατ' ιδίαν με το συνήγορο του και να του εξασφαλίζεται δωρεάν υπεράσπιση, όταν δεν διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα'

ε. να απευθύνει ερωτήσεις στους παρόντες μάρτυρες και να ζητεί την παρουσία μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και τεχνικών συμβούλων, ικανών να αποδείξουν τα πραγματικά γεγονότα.

Άρθρο 32

1. Κανένας δεν επιτρέπεται να εξαναγκασθεί να καταθέσει εναντίον του εαυτού του ή της οικογένειάς του ή να ομολογήσει την ενοχή του.

2. Κανένας δεν επιτρέπεται να καταδικασθεί με βάση στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί κατά τρόπο παράνομο.

Άρθρο 33

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να ακουστεί πριν δικαστεί.

2. Ο φυγόδικος στερείται του δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης.

Άρθρο 34

Κανένας δεν επιτρέπεται να δικαστεί ή να καταδικαστεί ξανά για το ίδιο ποινικό αδίκημα, εκτός αν η επανάληψη της ποινικής διαδικασίας αποφασίζεται από ανώτερο δικαστήριο, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει ο νόμος.

Άρθρο 35

1. Κανένας δεν υποχρεώνεται, εκτός εάν το απαιτεί ο νόμος, να δημοσιοποιεί προσωπικά του δεδομένα ή στοιχεία.

2. Η συλλογή, χρησιμοποίηση και κοινοποίηση προσωπικών δεδομένων ή στοιχείων γίνεται με τη συγκατάθεσή του προσώπου που αφορούν, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

3. Καθένας έχει δικαίωμα να γνωρίζει τα στοιχεία που συγκεντρώνονται για το άτομό του, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

4. Καθένας έχει δικαίωμα να ζητήσει τη διόρθωση ή τη διαγραφή στοιχείων ανακριβών ή ατελών ή συγκεντρωμένων παράνομα.

Άρθρο 36

Η ελευθερία και το απόρρητο της αλληλογραφίας και κάθε άλλου μέσου επικοινωνίας προστατεύονται.

Άρθρο 37

1. Το άσυλο της κατοικίας προστατεύεται.

2. Έρευνα σε κατοικία και σε χώρους που είναι ενιαίοι με αυτή επιτρέπεται μόνο στις περιπτώσεις και με τον τρόπο που ορίζει ο νόμος.

3. Σε κανέναν δεν μπορεί να γίνεται προσωπική έρευνα εκτός ποινικής διαδικασίας, με εξαίρεση τις περιπτώσεις της εισόδου στην Αλβανική επικράτεια και την έξοδο από αυτή ή για να αποφευχθεί κίνδυνος κατά της δημόσιας ασφάλειας.

Άρθρο 38

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να επιλέγει τον τόπο κατοικίας του και να κυκλοφορεί ελεύθερα εντός της Αλβανικής επικράτειας.

2. Κανένας δεν εμποδίζεται να μεταβεί ελεύθερα στο εξωτερικό.

Άρθρο 39

1. Κανένας Αλβανός πολίτης δεν απελαύνεται από την Αλβανική επικράτεια.

2. Η έκδοση επιτρέπεται μόνον όταν ρητά προβλέπεται από τις διεθνείς συμβάσεις, στις οποίες η Δημοκρατία της Αλβανίας συμμετέχει, και μόνον ύστερα από δικαστική απόφαση.

3. Απαγορεύεται η μαζική απέλαση των αλλοδαπών. Η απέλαση αλλοδαπών επιτρέπεται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 40

Οι αλλοδαποί έχουν το δικαίωμα ασύλου στη Δημοκρατία της Αλβανίας, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 41

1. Το δικαίωμα της ατομικής ιδιοκτησίας προστατεύεται.

2. Η ιδιοκτησία αποκτάται με δωρεά, κληρονομιά, αγορά και κάθε άλλο γνωστό τρόπο προβλεπόμενο στον Αστικό Κώδικα.

3. Ο νόμος δύναται να προβλέπει απαλλοτρίωση ή περιορισμούς στην άσκηση του δικαιώματος της ιδιοκτησίας μόνο για λόγους δημόσιου συμφέροντος

4. Οι απαλλοτριώσεις ή οι περιορισμοί στο δικαίωμα ιδιοκτησίας, που ισοδυναμούν με απαλλοτρίωση, επιτρέπονται μόνον έναντι δίκαιης αποζημίωσης.

5. Για τις διαφωνίες σχετικά με το ποσό της αποζημίωσης μπορεί να ασκείται προσφυγή στη Δικαιοσύνη.

Άρθρο 42

1. Η ελευθερία, η ιδιοκτησία και τα αναγνωρισμένα από το Σύνταγμα και το νόμο δικαιώματα δεν μπορούν να θίγονται παρανόμως.

2. Καθένας, για την προστασία των συνταγματικών και νομίμων του δικαιωμάτων, ελευθεριών και συμφερόντων, ή σε περίπτωση απαγγελίας κατηγοριών εναντίον του, έχει το δικαίωμα σε μια δίκαιη και δημόσια δίκη, μέσα σε εύλογη προθεσμία, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο προβλεπόμενο από το νόμο.

Άρθρο 43

Καθένας έχει το δικαίωμα έφεσης κατά δικαστικής απόφασης σε ανώτερο δικαστήριο, εκτός εάν το Σύνταγμα ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 44

Καθένας που ζημιώνεται εξαιτίας παράνομης πράξης, ενέργειας ή παράλειψης των κρατικών οργάνων έχει δικαίωμα να αποκατασταθεί και / ή αποζημιωθεί, όπως νόμος ορίζει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Άρθρο 45

1. Κάθε πολίτης που έχει συμπληρώσει το 180 έτος της ηλικίας του την ημέρα των εκλογών έχει το δικαίωμα να εκλέγει και να εκλέγεται.

2. Στερούνται του δικαιώματος ψήφου οι πολίτες που έχουν χαρακτηρισθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ως διανοητικά καθυστερημένοι.

3. Οι καταδικασμένοι που εκτίουν ποινή στερητική της ελευθερίας έχουν μόνο δικαίωμα ψήφου.

4. Η ψήφος είναι ατομική, ίση, ελεύθερη και μυστική.

Άρθρο 46

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει σε συλλογικές οργανώσεις που επιδιώκουν νόμιμο σκοπό.

2. Η δικαστική αναγνώριση των οργανώσεων ή συλλόγων γίνεται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει ο νόμος.

3. Οι οργανώσεις ή σύλλογοι που επιδιώκουν αντισυνταγματικούς σκοπούς απαγορεύονται, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 47

1. Η ελευθερία των ειρηνικών συναθροίσεων καθώς και η συμμετοχή σε αυτές προστατεύεται.

2. Οι ειρηνικές συναθροίσεις σε πλατείες και σε χώρους δημόσιας διέλευσης λαμβάνουν χώρα σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 48

Καθένας, μόνος ή μαζί με άλλους, μπορεί να απευθύνει αναφορές, προσφυγές ή παρατηρήσεις στα δημόσια όργανα, που είναι υποχρεωμένα να απαντούν μέσα στις προθεσμίες και με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Άρθρο 49

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να κερδίζει τα προς το ζην με νόμιμη εργασία που ο ίδιος έχει επιλέξει ή αποδεχτεί. Καθένας είναι ελεύθερος να επιλέγει το επάγγελμα, τον τόπο εργασίας καθώς και το σύστημα της επαγγελματικής του κατάρτισης.

2. Οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα κοινωνικής προστασίας της εργασίας τους.

Άρθρο 50

Οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα να συνενώνονται ελεύθερα σε συνδικαλιστικές οργανώσεις για την προάσπιση των επαγγελματικών του συμφερόντων.

Άρθρο 51

1. Το δικαίωμα απεργίας των εργαζομένων για θέματα εργασιακών σχέσεων προστατεύεται.

2. Περιορισμοί μπορεί να επιβληθούν με νόμο σε ιδιαίτερες κατηγορίες εργαζομένων για τη διασφάλιση της λειτουργίας βασικών κοινωνικών υπηρεσιών.

Άρθρο 52

1. Καθένας έχει το δικαίωμα κοινωνικής προστασίας στα γηρατειά ή σε περιπτώσεις ανικανότητας για εργασία, όπως νόμος ορίζει.

2. Όποιος παραμένει χωρίς τη θέλησή του άνεργος και δεν διαθέτει άλλους πόρους διαβίωσης, έχει το δικαίωμα να τύχει βοήθειας, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 53

1. Καθένας έχει δικαίωμα να παντρευτεί και να δημιουργήσει οικογένεια.
2. Ο γάμος και η οικογένεια απολαύουν της ιδιαίτερης προστασίας του Κράτους.
3. Ο γάμος και το διαζύγιο ρυθμίζονται με νόμο.

Άρθρο 54

1. Τα παιδιά, οι νέοι, οι έγκυες γυναίκες και οι νέες μητέρες έχουν δικαίωμα ιδιαίτερης προστασίας από το Κράτος.
2. Τα παιδιά που γεννιούνται εκτός γάμου έχουν τα ίδια δικαιώματα με τα γεννημένα σε γάμο.
3. Κάθε παιδί έχει δικαίωμα να προστατεύεται από τη βία, την κακοποίηση, την εκμετάλλευση και την απασχόληση του σε εργασία, ιδιαίτερα όταν δεν έχει συμπληρώσει τη νόμιμη ηλικία, ή η εργασία μπορεί να βλάψει την υγεία ή την ηθική του υπόσταση ή να θέσει σε κίνδυνο τη ζωή ή την ομαλή του ανάπτυξη.

Άρθρο 55

1. Οι πολίτες έχουν ίσα δικαιώματα για « παροχή υπηρεσιών υγείας από το Κράτος.
2. Καθένας έχει δικαίωμα για ασφάλιση υγείας σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 56

Καθένας έχει δικαίωμα να ενημερώνεται για την κατάσταση του περιβάλλοντος και για την προστασία του.

Άρθρο 57

1. Καθένας έχει το δικαίωμα στην παιδεία.
2. Η διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης ορίζεται με νόμο.
3. Η πρόσβαση στη μέση δημόσια γενική εκπαίδευση εξαρτάται μόνον από τα προσόντα των υποψηφίων.
4. Η μέση επαγγελματική και ανώτερη εκπαίδευση μπορεί να τίθεται υπό όρους μόνο βάσει προσόντων.
5. Η υποχρεωτική εκπαίδευση καθώς και η μέση δημόσια γενική εκπαίδευση στα δημόσια σχολεία παρέχεται δωρεάν.
6. Οι μαθητές και οι σπουδαστές μπορούν επίσης να εκπαιδεύονται σε μη δημόσια σχολεία όλων των βαθμίδων, που ιδρύονται και λειτουργούν βάσει νόμου.

Άρθρο 58

1. Η ελευθερία της καλλιτεχνικής δημιουργίας και της επιστημονικής έρευνας και τα σχετικά δικαιώματά τους προστατεύονται.
2. Τα πνευματικά δικαιώματα προστατεύονται από το νόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Άρθρο 59

1. Το Κράτος, με τις συνταγματικές εξουσίες και τα μέσα που διαθέτει, αποβλέπει στη συμπλήρωση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και ευθύνης στους εξής τομείς:

Α. στην απασχόληση, υπό κατάλληλες συνθήκες, όλων των ικανών για εργασία προσώπων.

Β. στην ικανοποίηση των αναγκών στέγασης των πολιτών'

Γ. στην επίτευξη του ανώτατου δυνατού υγειονομικού, φυσικού και πνευματικού επιπέδου του πληθυσμού'

Δ. στην εκπαίδευση και την εξειδίκευση ανάλογα με τις ικανότητες των παιδιών και των νέων, καθώς και των προσώπων που δεν έχουν αρχίσει να εργάζονται'

Ε. στην εξασφάλιση υγιούς και κατάλληλου οικολογικά περιβάλλοντος για τις σημερινές και μελλοντικές γενιές'

Στ. στην ορθολογική εκμετάλλευση των δασών, υδάτων, λιβαδιών και άλλων φυσικών πηγών με βάση την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης.

Ζ. στη μέριμνα και τη βοήθεια προς τους ηλικιωμένους, τα ορφανά και τους αναπήρους'

Η. στην ανάπτυξη των αθλημάτων και την ανανέωση των δραστηριοτήτων'

Θ. στην αποκατάσταση της υγείας, την εξειδικευμένη εκπαίδευση και την ενσωμάτωση στην κοινωνία των ανίκανων για εργασία καθώς και στη συνεχή βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους'

Ι. στην προστασία της εθνικής, πολιτισμικής κληρονομιάς, με ιδιαίτερη φροντίδα για την Αλβανική γλώσσα,

2. Η εκπλήρωση των κοινωνικών στόχων δεν είναι δικαστικά επιδιώξιμη, Ο νόμος καθορίζει τις προϋποθέσεις και τα μέσα, με τα οποία επιδιώκεται η πραγματοποίηση των στόχων αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Άρθρο 60

1. Ο Συνήγορος του πολίτη προστατεύει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τα νόμιμα συμφέροντα του ατόμου από παράνομες και αντικανονικές ενέργειες ή παραλείψεις των οργάνων της δημόσιας διοίκησης.

2. Ο Συνήγορος του πολίτη είναι ανεξάρτητος στην άσκηση των καθηκόντων του.

3. Ο Συνήγορος του πολίτη διαθέτει ιδιαίτερο προϋπολογισμό, τον οποίο διαχειρίζεται μόνος του. Ο ίδιος προτείνει την κατάρτισή του, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 61

1. Ο Συνήγορος του πολίτη εκλέγεται από τα τρία πέμπτα του συνόλου των βουλευτών για μια περίοδο πέντε ετών, με δικαίωμα επανεκλογής.

2. Συνήγορος του πολίτη μπορεί να είναι κάθε αλβανός πολίτης με ανώτατη παιδεία, με αναγνωρισμένες γνώσεις και δραστηριότητες στον τομέα των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του δικαίου.

3. Ο Συνήγορος του πολίτη απολαύει της ασυλίας δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

4. Ο Συνήγορος του πολίτη δεν μπορεί να συμμετέχει σε κανένα πολιτικό κόμμα, δεν μπορεί να ασκεί άλλη πολιτική, κρατική ή επαγγελματική δραστηριότητα, ούτε να συμμετέχει στη διοίκηση κοινωνικών, οικονομικών ή εμπορικών οργανώσεων.

Άρθρο 62

1. Ο Συνήγορος του πολίτη μπορεί να απαλλαγεί των καθηκόντων του μόνο μετά από αιτιολογημένη αίτηση του ενός τρίτου τουλάχιστον των βουλευτών.
2. Στην περίπτωση αυτή η απόφαση της Βουλής λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων του συνόλου των βουλευτών.

Άρθρο 63

1. Ο Συνήγορος του πολίτη υποβάλλει ετήσια έκθεση προς τη Βουλή.
2. Ο Συνήγορος του πολίτη αναφέρεται στη Βουλή, όταν αυτή το ζητήσει, ενώ και ο ίδιος μπορεί να ζητήσει να ακουστεί από τη Βουλή για θέματα που θεωρεί σημαντικά.
3. Ο Συνήγορος του πολίτη προβαίνει σε υποδείξεις και προτείνει μέτρα, όταν διαπιστώνει παραβίαση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του ανθρώπου από τη δημόσια διοίκηση.
4. Τα όργανα και οι λειτουργοί του Δημοσίου υποχρεούνται να θέσουν στη διάθεση του Συνηγόρου του πολίτη όλα τα έγγραφα και τις πληροφορίες που εκείνος ζητήσει.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Η ΒΟΥΛΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΚΛΟΓΕΣ-ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Άρθρο 64

1. Η Βουλή αποτελείται από εκατόν σαράντα βουλευτές. Εκατό βουλευτές εκλέγονται άμεσα σε μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες με παραπλήσιο αριθμό εκλογέων. Σαράντα βουλευτές εκλέγονται από τα ψηφοδέλτια των κομμάτων και / ή των συνασπισμών των κομμάτων ανάλογα με την κατάταξή τους στον πρώτο γύρο των εκλογών.
2. Ο γενικός αριθμός των βουλευτών κάθε κόμματος και / ή συνασπισμού κομμάτων πρέπει να είναι κατά το δυνατόν ανάλογος με τις έγκυρες ψήφους που έλαβαν σε όλη την επικράτεια στον πρώτο γύρο των εκλογών.
3. Τα κόμματα που λαμβάνουν λιγότερο από 2,5% και οι συνασπισμοί των κομμάτων που λαμβάνουν λιγότερο από 4% των εγκύρων ψήφων σε όλη την επικράτεια στον πρώτο γύρο των εκλογών δεν εκλέγουν βουλευτές από τα αντίστοιχα κομματικά ψηφοδέλτια.

Άρθρο 65

1. Η Βουλή εκλέγεται για τέσσερα χρόνια.
2. Οι εκλογές για την ανάδειξη της Βουλής διεξάγονται εξήντα (60) έως τριάντα (30) ημέρες πριν από τη λήξη της βουλευτικής περιόδου και όχι αργότερα από σαράντα πέντε (45) ημέρες μετά τη διάλυσή της.
3. Η βουλευτική περίοδος θεωρείται ότι συνεχίζεται μέχρι την πρώτη συνεδρίαση της νέας Βουλής. Στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα η Βουλή δεν μπορεί να ψηφίσει νόμους, ούτε να πάρει αποφάσεις, εκτός από την περίπτωση λήψεως εκτάκτων μέτρων.

Άρθρο 66

Η θητεία της Βουλής παρατείνεται μόνο σε περίπτωση πολέμου και για όσο χρόνο αυτός διαρκεί. Εάν η Βουλή έχει διαλυθεί, συγκαλείται εκ νέου αυτοδίκαια.

Άρθρο 67

1. Η νεοεκλεγείσα Βουλή συγκαλείται σε σύνοδο από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας το αργότερο εντός είκοσι (20) ημερών από την ημέρα διεξαγωγής των εκλογών.

2. Σε περίπτωση που ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν ασκήσει αυτή την αρμοδιότητα, η Βουλή συνέρχεται αυτοδίκαια μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

Άρθρο 68

1. Υποψήφιοι βουλευτές προτείνονται μόνο από τα πολιτικά κόμματα, από τους συνασπισμούς των κομμάτων και από τους εκλογείς.

2. Οι κανόνες για την ανάδειξη των υποψηφίων βουλευτών, τη διοργάνωση και τη διεξαγωγή των εκλογών, καθώς και ο ορισμός των εκλογικών περιφερειών και οι προϋποθέσεις της εγκυρότητας των εκλογών ρυθμίζονται από τον Εκλογικό Νόμο.

Άρθρο 69

1. Δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν βουλευτές, εάν δεν παραιτηθούν προηγουμένως από τα καθήκοντά τους:

α. Οι δικαστές και οι εισαγγελείς'

β. Οι στρατιωτικοί σε ενεργό υπηρεσία'

γ. Οι εργαζόμενοι στην αστυνομία και στην εθνική ασφάλεια.

δ. Οι διπλωμάτες'

ε. Οι Δήμαρχοι και Πρόεδροι Κοινοτήτων καθώς και οι Νομάρχες στις περιχές που ασκούν τα καθήκοντά τους'

στ. Οι πρόεδροι και μέλη των εκλογικών επιτροπών'

ζ. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και οι ανώτατοι λειτουργοί της δημόσιας διοίκησης, όπως ορίζει ο νόμος.

2. Η βουλευτική εντολή που λαμβάνεται σε αντίθεση με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου είναι άκυρη.

Άρθρο 70

1. Οι βουλευτές αντιπροσωπεύουν το λαό και δεν δεσμεύονται από καμία επιτακτική εντολή.

2. Οι βουλευτές δεν μπορούν να ασκούν ταυτόχρονα κανένα άλλο δημόσιο λειτουργήμα, εκτός εκείνου του μέλους του Υπουργικού Συμβουλίου. Άλλες περιπτώσεις ασυμβιβάστων με το βουλευτικό αξίωμα ορίζονται με νόμο.

3. Οι βουλευτές δεν μπορούν να ασκούν καμία κερδοσκοπική δραστηριότητα σχετική με την περιουσία του Κράτους ή της τοπικής αυτοδιοίκησης, ούτε να έχουν έσοδα από τις περιουσίες των ανωτέρω.

4. Για κάθε παράβαση της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, μετά από πρόταση του Προέδρου της Βουλής ή του ενός δεκάτου του συνόλου των βουλευτών, η Βουλή αποφασίζει την παραπομπή της υπόθεσης στο Συνταγματικό Δικαστήριο, το οποίο διαπιστώνει το ασυμβίβαστο.

Άρθρο 71

1. Η θητεία του βουλευτή αρχίζει την ημέρα που ανακηρύσσεται η εκλογή του από την αντίστοιχη εκλογική επιτροπή.

2. Η θητεία του βουλευτή λήγει στις εξής περιπτώσεις: α) όταν δεν δώσει τον προβλεπόμενο όρκο'

β) όταν παραιτείται από το βουλευτικό αξίωμα'

γ) όταν συντρέχει ένα από τα κωλύματα ή ασυμβίβαστα κατά τα άρθρα 69 και 70, παράγραφοι 2 και 3' δ) όταν λήγει η βουλευτική περίοδος'

ε) όταν απουσιάζει συνεχώς και αδικαιολόγητα από τη Βουλή πάνω από 6 μήνες'

στ) όταν καταδικάζεται με τελεσίδικη δικαστική απόφαση για διάπραξη ποινικού αδικήματος.

Άρθρο 72

Πριν από την έναρξη ασκήσεως του βουλευτικού λειτουργήματος οι βουλευτές ορκίζονται ενώπιον της Βουλής.

Άρθρο 73

1. Ο βουλευτής δεν φέρει ευθύνη για γνώμη, που διατύπωσε στη Βουλή ή για την ψήφο του. Η διάταξη αυτή δεν ισχύει στην περίπτωση της συκοφαντικής δυσφήμισης.

2. Ο βουλευτής δεν διώκεται ποινικά χωρίς την άδεια της Βουλής. Η άδεια είναι αναγκαία και για τη σύλληψή του.

3. Ο βουλευτής μπορεί να ελέγχεται ή να συλλαμβάνεται χωρίς άδεια της Βουλής, εάν συλληφθεί έπ' αυτοφώρω να διαπράττει σοβαρό ποινικό αδίκημα πράξη ή αμέσως μετά από τη διάπραξή του. Σε παρόμοιες περιπτώσεις ο Γενικός Εισαγγελέας ενημερώνει αμέσως τη Βουλή, η οποία εάν διαπιστώσει ότι δεν συντρέχει λόγος παραπομπής του σε δίκη, αποφασίζει την άρση του μέτρου.

4. Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου, η Βουλή αποφασίζει με μυστική ψηφοφορία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Άρθρο 74

1. Οι εργασίες της Βουλής διεξάγονται σε δύο συνόδους ετησίως. Η πρώτη σύνοδος αρχίζει την τρίτη Δευτέρα του Ιανουαρίου και η δεύτερη την πρώτη Δευτέρα του Σεπτεμβρίου.

2. Η Βουλή συνέρχεται σε έκτακτη σύνοδο, όταν ζητηθεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον Πρωθυπουργό ή το ένα πέμπτο του συνόλου των βουλευτών.

3. Οι έκτακτες συνένοδοι συγκαλούνται από τον Πρόεδρο της Βουλής βάσει καθορισμένης ημερήσιας διάταξης.

Άρθρο 75

1. Η Βουλή εκλέγει και απαλλάσσει των καθηκόντων του τον Πρόεδρό της.

2. Η Βουλή οργανώνεται και λειτουργεί βάσει κανονισμού, που ψηφίζει η πλειοψηφία του συνόλου των Βουλευτών.

Άρθρο 76

1. Ο Πρόεδρος προΐσταται της συζήτησης, διευθύνει τις εργασίες, διασφαλίζει το σεβασμό των δικαιωμάτων της Βουλής και των μελών της και αντιπροσωπεύει τη Βουλή στις σχέσεις της με τα άλλα όργανα του κράτους.

2. Ανώτατος διοικητικός υπάλληλος της Βουλής είναι ο Γενικός Γραμματέας.

3. Οι λοιπές αναγκαίες υπηρεσίες για τη λειτουργία της Βουλής εξασφαλίζονται από άλλους υπαλλήλους, όπως ορίζει ο Κανονισμός της.

Άρθρο 77

1. Η Βουλή εκλέγει από τα μέλη της μόνιμες επιτροπές, ενώ μπορεί να συγκροτεί και ειδικές επιτροπές.

2. Η Βουλή έχει δικαίωμα και, μετά από αίτηση του ενός τετάρτου του συνόλου των βουλευτών, υποχρέωση να συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για τη διερεύνηση συγκεκριμένων υποθέσεων. Τα πορίσματά τους δεν είναι δεσμευτικά για τα δικαστήρια, μπορεί όμως να κοινοποιηθούν στην Εισαγγελία, η οποία τα αξιολογεί όπως νόμος ορίζει.

3. Οι εξεταστικές επιτροπές λειτουργούν όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 78

1. Η Βουλή αποφασίζει με πλειοψηφία και απαρτία των μισών συν ενός του συνόλου των μελών της, εκτός από τις περιπτώσεις που το Σύνταγμα προβλέπει ειδική πλειοψηφία.

2. Οι συνεδριάσεις των βουλευτών που πραγματοποιούνται κατά παράβαση του Κανονισμού είναι άκυρες και δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα.

Άρθρο 79

1. Οι συνεδριάσεις της Βουλής είναι δημόσιες. 2. Με αίτηση του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Πρωθυπουργού ή του ενός πέμπτου του συνόλου των βουλευτών και με απόφαση της πλειοψηφίας του συνόλου των βουλευτών, οι συνεδριάσεις της Βουλής μπορούν να διεξάγονται κεκλεισμένων των θυρών.

Άρθρο 80

1, Ο Πρωθυπουργός και κάθε άλλο μέλος του Υπουργικού Συμβουλίου υποχρεούται να απαντά στις επερωτήσεις και ερωτήσεις των βουλευτών εντός τριών εβδομάδων,

2. Κάθε μέλος του Υπουργικού Συμβουλίου δικαιούται να συμμετέχει στις συνεδριάσεις της Βουλής ή των επιτροπών της, έχει δε δικαίωμα λόγου όσες φορές το ζητήσει.

3. Οι διευθύνοντες τους δημόσιους οργανισμούς, μετά από αίτηση των κοινοβουλευτικών επιτροπών, δίνουν εξηγήσεις και ενημερώνουν τις τελευταίες για θέματα αρμοδιότητάς τους, όπως νόμος ορίζει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρο 81

1, Δικαίωμα πρότασης νόμου έχει το Υπουργικό Συμβούλιο, κάθε βουλευτής καθώς και 20.000 εκλογείς,

2. Με απόφαση των τριών πέμπτων του συνόλου των βουλευτών ψηφίζονται:

α. οι νόμοι για την οργάνωση και λειτουργία των δημοσίων αρχών, που προβλέπονται από το Σύνταγμα'

β. ο νόμος για την ιθαγένεια'

γ. ο εκλογικός νόμος για τις βουλευτικές και τοπικές εκλογές.

δ. ο νόμος για τα δημοψηφίσματα.

ε. οι κώδικες.

στ. ο νόμος για την κατάσταση έκτακτης ανάγκης'

ζ. ο νόμος για την υπηρεσιακή κατάσταση των δημοσίων υπαλλήλων.

η. ο νόμος για την αμνηστία.

θ, ο νόμος για τη διοικητική διαίρεση της Δημοκρατίας.

Άρθρο 82

1. Κάθε σχέδιο νόμου, συνοδεύεται πάντα από έκθεση δαπανών.

2. Μη κυβερνητική πρόταση νόμου που συνεπάγεται αύξηση των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού ή μείωση των εσόδων, δεν μπορεί να ψηφιστεί χωρίς γνώμη του Υπουργικού Συμβουλίου, η οποία δίδεται μέσα σε τριάντα ημέρες από την ημερο- μηνία κατάθεση του σχεδίου αυτής.

3. Σε περίπτωση που το Υπουργικό Συμβούλιο δεν εκφέρει γνώμη εντός της παραπάνω προθεσμίας, η πρόταση νόμου συζητείται σύμφωνα με την τακτική διαδικασία.

Άρθρο 83

1. Κάθε σχέδιο νόμου ψηφίζεται τρεις φορές: κατ' αρχήν, κατ' άρθρο και στο σύνολο.

2. Η Βουλή, με αίτηση του Υπουργικού Συμβουλίου ή του ενός πέμπτου του συνόλου των βουλευτών, μπορεί να συζητήσει και να ψηφίσει σχέδιο νόμου με κατεπείγουσα διαδικασία, η οποία όμως δεν μπορεί να διαρκεί λιγότερο από μια εβδομάδα από την έναρξη της συζήτησης.

3. Η κατεπείγουσα διαδικασία δεν επιτρέπεται για τη συζήτηση των σχεδίων νόμων που προβλέπονται στο άρθρο 81, παράγραφος 2, εκτός αυτών του εδαφίου 6.

Άρθρο 84

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει το νόμο που ψηφίστηκε από τη Βουλή μέσα σε 20 ημέρες από την υποβολή του σε αυτόν.

2. Ο νόμος θεωρείται ότι έχει εκδοθεί εάν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν ασκήσει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και στην παράγραφο 1 του άρθρου 85.

3. Ο νόμος τίθεται σε ισχύ μετά από την πάροδο τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Σε περιπτώσεις εκτάκτων μέτρων ή επείγουσας ανάγκης, ο νόμος τίθεται σε ισχύ αμέσως μετά την έκδοσή του με απόφαση της Βουλής η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών και με τη συγκατάθεση του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ο νόμος πρέπει να δημοσιευτεί σε ένα από τα προσεχή φύλλα της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 85

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει δικαίωμα να αναπέμψει στη Βουλή το νόμο για επανεξέταση μία μόνο φορά.

2. Το Προεδρικό Διάταγμα αναπομπής νόμου χάνει την ισχύ του, εάν καταψηφισθεί από την πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Άρθρο 86

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι Αρχηγός του Κράτους και εκφράζει στο πρόσωπό του την ενότητα του Λαού.

2. Πρόεδρος μπορεί να εκλεγεί μόνον Αλβανός πολίτης από τη γέννησή του, ο οποίος διαμένει τα δέκα τουλάχιστον τελευταία χρόνια στην Αλβανία και έχει συμπληρώσει το τεσσαρακοστό έτος της ηλικίας του.

Άρθρο 87

1. Η υποψηφιότητα του Προέδρου προτείνεται στη Βουλή από ομάδα τουλάχιστον είκοσι (20) βουλευτών. Ο ίδιος βουλευτής δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε περισσότερες από μία ομάδες που υποβάλλουν πρόταση.

2. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται από τη Βουλή με μυστική ψηφοφορία και χωρίς συζήτηση, αφού συγκεντρώσει τα τρία πέμπτα των ψήφων των μελών της.

3. Εάν κατά την πρώτη ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η πλειοψηφία αυτή, εντός επτά ημερών διεξάγεται και δεύτερη ψηφοφορία.

4. Σε περίπτωση που και κατά τη δεύτερη ψηφοφορία δεν επιτευχθεί η πλειοψηφία αυτή, εντός επτά ημερών διεξάγεται τρίτη ψηφοφορία.

5. Όταν υπάρχουν περισσότεροι από δύο υποψήφιοι και κανένας τους δεν συγκεντρώσει την απαιτούμενη πλειοψηφία, εντός επτά ημερών διεξάγεται τέταρτη ψηφοφορία μεταξύ των δύο υποψηφίων που συγκέντρωσαν το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων.

6. Σε περίπτωση που και κατά την τέταρτη ψηφοφορία κανένας από τους δύο υποψηφίους δεν συγκεντρώσει την απαιτούμενη πλειοψηφία, διεξάγεται πέμπτη ψηφοφορία.

7. Σε περίπτωση που και κατά την πέμπτη ψηφοφορία κανένας από τους δύο υποψηφίους δεν συγκεντρώσει την απαιτούμενη πλειοψηφία, η Βουλή διαλύεται και εντός εξήντα ημερών διεξάγονται νέες βουλευτικές εκλογές.

8. Η νέα Βουλή εκλέγει τον Πρόεδρο σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στις παραγράφους 1 έως 7 του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση που ούτε η νέα Βουλή εκλέξει Πρόεδρο, αυτή διαλύεται και μέσα σε 60 ημέρες διεξάγονται νέες γενικές εκλογές.

9. Η νέα Βουλή εκλέγει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με την πλειοψηφία του συνόλου των μελών της.

Άρθρο 88

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται πάντοτε για πέντε χρόνια, με δικαίωμα επανεκλογής μόνο μία φορά.

2. Η διαδικασία για την εκλογή του Προέδρου αρχίζει το αργότερο τριάντα ημέρες πριν από τη λήξη της θητείας του εν ενεργεία Προέδρου της Δημοκρατίας.

3. Ο Πρόεδρος αναλαμβάνει την άσκηση των καθηκόντων του μετά από την ορκωμοσία του ενώπιον της Βουλής, όχι όμως νωρίτερα από τη λήξη της θητείας του απερχόμενου Προέδρου. Ο Πρόεδρος δίνει τον ακόλουθο όρκο: «Ορκίζομαι να υπακούω στο Σύνταγμα και τους νόμους της χώρας, να σέβομαι τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των πολιτών, να υπερασπίζομαι την ανεξαρτησία της Δημοκρατίας της Αλβανίας και να υπηρετώ το γενικό συμφέρον και την πρόοδο του Αλβανικού Λαού». Ο Πρόεδρος μπορεί να προσθέσει και: «ο Θεός ας με βοηθήσει!».

4. Ο Πρόεδρος που παραιτείται πριν από τη λήξη της θητείας του, δεν μπορεί να είναι υποψήφιος στην εκλογή του Προέδρου που πραγματοποιείται μετά από την παραίτησή του.

Άρθρο 89

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν επιτρέπεται να ασκεί κανένα άλλο δημόσιο λειτουργήμα, να είναι μέλος κόμματος, ή να έχει άλλη ιδιωτική δραστηριότητα.

Άρθρο 90

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν ευθύνεται για πράξεις που επιτελεί κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

2. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας απαλλάσσεται από το αξίωμά του για σοβαρή παραβίαση του Συντάγματος ή για διάπραξη σοβαρής εγκληματικής πράξης. Σ' αυτές τις περιπτώσεις η πρόταση για την καθαίρεση του Προέδρου υποβάλλεται από το ένα τέταρτο τουλάχιστον του συνόλου των βουλευτών και γίνεται αποδεκτή από τα δύο τρίτα του συνόλου των βουλευτών.

3. Με την απόφαση της Βουλής η υπόθεση παραπέμπεται στο Συνταγματικό Δικαστήριο, το οποίο, εάν διαπιστώσει την ενοχή του Προέδρου της Δημοκρατίας, τον απαλλάσσει από το αξίωμά του.

Άρθρο 91 .

1. Όταν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αδυνατεί προσωρινά να ασκήσει τα καθήκοντά του ή όταν η θέση του μένει κενή, αναπληρώνεται από τον Πρόεδρο της Βουλής, ο οποίος και ασκεί τις αρμοδιότητές του.

2. Σε περίπτωση κατά την οποία ο Πρόεδρος αδυνατεί να ασκήσει τα καθήκοντά του για περισσότερο από 60 ημέρες, η Βουλή με απόφαση των δύο τρίτων του συνόλου των βουλευτών, αποφασίζει την παραπομπή της υπόθεσης στο Συνταγματικό Δικαστήριο, το οποίο επιβεβαιώνει το γεγονός της αδυναμίας. Σε περίπτωση που επιβεβαιωθεί αυτή, η θέση του Προέδρου μένει κενή και η εκλογή νέου Προέδρου αρχίζει μέσα σε 10 ημέρες από την ημέρα που επιβεβαιώθηκε η αδυναμία.

Άρθρο 92

Ο Πρόεδρος έχει, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α. Απευθύνει μηνύματα στη Βουλή'
- β. Απονέμει χάρη, σύμφωνα με το νόμο.
- γ. Απονέμει την αλβανική ιθαγένεια και επιτρέπει την αφαίρεσή της, σύμφωνα με το νόμο.
- δ. Απονέμει παράσημα και τιμητικούς τίτλους, σύμφωνα με το νόμο'
- ε. Απονέμει τους ανώτατους στρατιωτικούς βαθμούς, σύμφωνα με το νόμο'
- στ. Διορίζει και απαλλάσσει των καθηκόντων τους, μετά από πρόταση του Πρωθυπουργού, τους πρεσβευτές της Δημοκρατίας της Αλβανίας στα άλλα κράτη και στους διεθνείς οργανισμούς.
- ζ. Δέχεται τα διαπιστευτήρια και την αποχώρηση των διπλωματικών αντιπροσώπων των άλλων κρατών και των διεθνών οργανισμών που είναι διαπιστευμένοι στη Δημοκρατία της Αλβανίας'
- η. Συνάπτει διεθνείς συμβάσεις, σύμφωνα με το νόμο. θ, Διορίζει, μετά από πρόταση του Πρωθυπουργού, το διευθυντή της Υπηρεσίας Πληροφοριών του Κράτους'
- θ. Διορίζει μετά από πρόταση του πρωθυπουργού, το διευθυντή της Υπηρεσίας Πληροφοριών του Κράτους
- ι. Διορίζει τον Πρόεδρο της Ακαδημίας των Επιστημών και τους Πρυτάνεις των Πανεπιστημίων σύμφωνα με το νόμο.
- ία. Ορίζει την ημερομηνία των εκλογών για τη Βουλή, για τα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης και για τη διεξαγωγή δημοψηφισμάτων'
- ιβ. Ζητεί τη γνώμη και έγγραφη αναφορά από τα διευθυντικά στελέχη των δημοσίων οργανισμών για θέματα που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές τους.

Άρθρο 93

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, εκδίδει διατάγματα.

Άρθρο 94

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν έχει άλλες αρμοδιότητες εκτός από αυτές που αναφέρονται ρητά στο Σύνταγμα, ή παρέχονται με νόμους που εκδόθηκαν σύμφωνα με αυτό.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Άρθρο 95

1. Το Υπουργικό Συμβούλιο αποτελείται από τον Πρωθυπουργό, τον Αντιπρόεδρο του Υπουργικού Συμβουλίου και τους Υπουργούς.
2. Το Υπουργικό Συμβούλιο ασκεί κάθε κρατική λειτουργία, η οποία δεν έχει παραχωρηθεί στα όργανα των άλλων κρατικών εξουσιών ή της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 96

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, στην αρχή της νομοθετικής περιόδου, καθώς και όταν η θέση του Πρωθυπουργού μένει κενή, ορίζει τον Πρωθυπουργό, μετά από πρόταση του κόμματος ή του συνασπισμού των κομμάτων που διαθέτουν στη Βουλή την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών.
2. Εάν ο εντολοδόχος Πρωθυπουργός δεν λάβει ψήφο εμπιστοσύνης από τη Βουλή, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει εντός προθεσμίας δέκα ημερών νέο Πρωθυπουργό.
3. Εάν και ο νέος εντολοδόχος Πρωθυπουργός δεν λάβει ψήφο εμπιστοσύνης από τη Βουλή σε 10 ημέρες, η Βουλή εκλέγει άλλον Πρωθυπουργό. Στην περίπτωση αυτή ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει το νέο Πρωθυπουργό.
4. Όταν η Βουλή αδυνατεί να εκλέξει νέο Πρωθυπουργό, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διαλύει τη Βουλή.

Άρθρο 97

Ο Πρωθυπουργός που διορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 96, 104 ή 105, υποβάλλει για έγκριση στη Βουλή εντός δέκα ημερών τις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησης μαζί με τη σύνθεσή της.

Άρθρο 98

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει και απαλλάσσει από τα καθήκοντά τους, τους υπουργούς, μετά από πρόταση του Πρωθυπουργού, εντός προθεσμίας επτά ημερών.
2. Το διάταγμα συζητείται εντός δέκα ημερών στη Βουλή.

Άρθρο 99

Ο Πρωθυπουργός, ο Αντιπρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου και οι Υπουργοί, πριν αναλάβουν τα καθήκοντά τους, ορκίζονται ενώπιον του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Άρθρο 100

1. Το Υπουργικό Συμβούλιο καθορίζει τις βασικές κατευθύνσεις της γενικής πολιτικής της χώρας.
2. Το Υπουργικό Συμβούλιο λαμβάνει αποφάσεις μετά από πρόταση του Πρωθυπουργού ή του αρμόδιου Υπουργού.
3. Οι συνεδριάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου γίνονται κεκλεισμένων των θυρών.
4. Οι αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου είναι έγκυρες, όταν υπογράφονται από τον Πρωθυπουργό και τον αρμόδιο Υπουργό.
5. Το Υπουργικό Συμβούλιο εκδίδει αποφάσεις και οδηγίες.

Άρθρο 101

Το Υπουργικό Συμβούλιο, σε περιπτώσεις έκτακτες ή επείγουσας ανάγκης μπορεί να εκδίδει για τη λήψη προσωρινών μέτρων κανονιστικές πράξεις που έχουν ισχύ νόμου. Οι κανονιστικές αυτές πράξεις υποβάλλονται αμέσως προς έγκριση στη Βουλή, η οποία, εάν δεν έχει συγκληθεί σε σύνοδο, συγκαλείται εντός πέντε ημερών. Οι πράξεις αυτές παύουν να ισχύουν από

της εκδόσεώς τους σε περίπτωση που δεν εγκριθούν από τη Βουλή εντός προθεσμίας σαράντα πέντε ημερών,

Άρθρο 102

1. Ο Πρωθυπουργός:
 - α. αντιπροσωπεύει το Υπουργικό Συμβούλιο και προΐσταται στις συνεδριάσεις του'
 - β. διατυπώνει και καθορίζει τις βασικές κατευθύνσεις της γενικής πολιτικής του Κράτους και ευθύνεται γι' αυτές'
 - γ. διασφαλίζει την εφαρμογή των νόμων και της πολιτικής που εγκρίνει το Υπουργικό Συμβούλιο.
 - δ. συντονίζει και ελέγχει τις εργασίες των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου και των άλλων φορέων της κεντρικής διοίκησης του Κράτους. εκτελεί άλλα καθήκοντα που προβλέπονται από το Σύνταγμα και τους νόμους,
2. Ο Πρωθυπουργός επιλύει τις διαφωνίες μεταξύ των Υπουργών.
3. Ο Πρωθυπουργός εκδίδει αποφάσεις στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του,
4. Οι Υπουργοί, στο πλαίσιο των βασικών κατευθύνσεων της πολιτικής του Κράτους, διευθύνουν με ευθύνη τους, τους τομείς αρμοδιοτήτάς τους. Οι Υπουργοί εκδίδουν αποφάσεις, εντολές και οδηγίες στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.

Άρθρο 103

1. Υπουργός μπορεί να ορίζεται καθένας που είναι εκλόγιμος ως βουλευτής.
2. Ο Υπουργός δεν μπορεί να ασκεί καμία άλλη δημόσια δραστηριότητα ούτε να είναι διευθυντικό στέλεχος ή μέλος οργάνων κερδοσκοπικών οργανώσεων.
3. Τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου απολαύουν βουλευτικής ασυλίας.

Άρθρο 104

1. Εάν πρόταση εμπιστοσύνης, που υποβάλλεται από τον Πρωθυπουργό, δεν γίνει αποδεκτή από την πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών, η Βουλή εντός δεκαπέντε ημερών εκλέγει άλλον Πρωθυπουργό. Στην περίπτωση αυτή ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει το νέο Πρωθυπουργό.
2. Όταν η Βουλή αδυνατεί να εκλέξει νέο Πρωθυπουργό, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διαλύει τη Βουλή.
3. Η ψηφοφορία για την πρόταση εμπιστοσύνης δεν μπορεί να διεξαχθεί, εάν δεν περάσουν τρεις ημέρες από την υποβολή της.

Άρθρο 105

1. Εάν πρόταση δυσπιστίας, η οποία υποβάλλεται από το ένα πέμπτο των βουλευτών, εγκριθεί από την πλειοψηφία του συνόλου τους, η Βουλή εντός δεκαπέντε ημερών εκλέγει άλλον Πρωθυπουργό. Στην περίπτωση αυτή ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει το νέο Πρωθυπουργό.
2. Όταν η Βουλή αδυνατεί να εκλέξει νέο Πρωθυπουργό, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διαλύει τη Βουλή.
3. Η ψηφοφορία για την πρόταση δυσπιστίας δεν μπορεί να διεξαχθεί εάν δεν περάσουν τρεις ημέρες από την υποβολή της.

Άρθρο 106

Ο Πρωθυπουργός και οι Υπουργοί υποχρεούνται να ασκούν τα καθήκοντά τους μέχρι το σχηματισμό του νέου Υπουργικού Συμβουλίου.

Άρθρο 107

1. Οι δημόσιοι υπάλληλοι εφαρμόζουν το νόμο και υπηρετούν το λαό.
2. Οι υπάλληλοι της κεντρικής δημόσιας διοίκησης διορίζονται με διαγωνισμό, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος.
3. Οι εγγυήσεις μονιμότητας στην υπηρεσία και το νομικό καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων ρυθμίζονται με νόμο.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Άρθρο 108

1. Βαθμίδες της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι οι Κοινότητες ή οι Δήμοι και οι περιφέρειες. Άλλες βαθμίδες της τοπικής αυτοδιοίκησης μπορεί να ορίζονται από το νόμο.
2. Οι διοικητικές, χωροταξικές διαιρέσεις κάθε βαθμίδας της τοπικής αυτοδιοίκησης ορίζονται από το νόμο με βάση τα κοινά οικονομικά συμφέροντα και την ιστορική παράδοση. Τα όριά τους δεν μπορούν να υποστούν αλλαγές χωρίς προηγουμένως να ληφθεί υπόψη η γνώμη του πληθυσμού που κατοικεί σ' αυτές.
3. Η Κοινότητα και ο Δήμος αποτελούν τη βασική βαθμίδα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ασκούν όλες τις αρμοδιότητες της αυτοδιοίκησης, με εξαίρεση εκείνες που παραχωρούνται από το νόμο σε άλλες βαθμίδες της τοπικής αυτοδιοίκησης.
4. Η αυτοδιοίκηση ασκείται μέσω των αντιπροσωπευτικών οργάνων της και με τοπικά δημοψηφίσματα. Οι αρχές και οι διαδικασίες για τη διεξαγωγή τοπικών δημοψηφισμάτων προβλέπονται από το νόμο, σύμφωνα με το άρθρο 151, παράγραφος 2.

Άρθρο 109

1. Τα αντιπροσωπευτικά όργανα των βασικών οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι τα συμβούλια, τα οποία εκλέγονται κάθε τρία χρόνια με γενικές, άμεσες εκλογές και με μυστική ψηφοφορία.
2. Εκτελεστικό όργανο της Κοινότητας ή του Δήμου είναι ο Πρόεδρος ή ο Δήμαρχος, οι οποίοι εκλέγονται άμεσα από το λαό, με τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.
3. Δικαίωμα εκλογής στα τοπικά συμβούλια καθώς και στη θέση του Προέδρου ή Δημάρχου έχουν μόνον οι πολίτες που διαμένουν μόνιμα στην εδαφική περιφέρεια της αντίστοιχης βαθμίδας της τοπικής αυτοδιοίκησης.
4. Τα όργανα των οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν δικαίωμα να ιδρύουν ενώσεις και κοινούς φορείς συνεργασίας για την αντιπροσώπευση των συμφερόντων τους, να συνεργάζονται με τις βαθμίδες τοπικής αυτοδιοίκησης άλλων χωρών και να αντιπροσωπεύονται στα όργανα των διεθνών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 110

1. Η περιφέρεια αποτελείται από βασικούς οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης με παραδοσιακούς, οικονομικούς και κοινωνικούς δεσμούς και κοινά συμφέροντα.
2. Σε επίπεδο περιφέρειας λαμβάνονται και εφαρμόζονται οι περιφερειακές πολιτικές και εναρμονίζονται με την γενικότερη πολιτική του Κράτους.
3. Αντιπροσωπευτικό όργανο της περιφέρειας είναι το περιφερειακό συμβούλιο. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες αποστέλλουν μέλη της διοίκησής

τους στο περιφερειακό συμβούλιο ανάλογα με τον πληθυσμό τους, και σε κάθε περίπτωση, τουλάχιστον ένα μέλος.
Οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων και οι Δήμαρχοι είναι αυτοδικαίως μέλη του περιφερειακού συμβουλίου. Τα υπόλοιπα μέλη του εκλέγονται αναλογικά από τα αντίστοιχα συμβούλια με βάση τους καταλόγους δημοτικών συμβούλων των Κοινοτήτων ή Δήμων.

4. Το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί να εκδίδει πράξεις και αποφάσεις με γενική υποχρεωτική ισχύ για την περιφέρεια.

Άρθρο 111

1. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης είναι νομικά πρόσωπα. 2, Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης διαθέτουν ανεξάρτητο προϋπολογισμό, ο οποίος καταρτίζεται όπως νόμος ορίζει.

Άρθρος 112

1. Στις βαθμίδες της τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να μεταβιβάζονται με νόμο αρμοδιότητες της κεντρικής διοίκησης. Τα έξοδα που δημιουργούνται από τη μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων καλύπτονται από το Κράτος.

2. Στα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης απονέμονται αρμοδιότητες μόνον με νόμο ή με βάση τις συμβάσεις που εκείνα συνάπτουν. Τα έξοδα που αφορούν αρμοδιότητες που ορίζονται με νόμο καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Άρθρο 113

1. Τα κοινοτικά, δημοτικά και περιφερειακά συμβούλια:

α. Ρυθμίζουν και διαχειρίζονται με ανεξαρτησία τα τοπικά ζητήματα της αρμοδιότητάς τους'

β. ασκούν τα δικαιώματα της ιδιοκτησίας, διαχειρίζονται με ανεξάρτητο τρόπο τα έσοδά τους και μπορούν να ασκούν οικονομική δραστηριότητα"

γ. έχουν δικαίωμα να εισπράττουν πόρους για να χρηματοδοτούν τις απαραίτητες ανάγκες της λειτουργίας τους'

δ. έχουν δικαίωμα να αποφασίζουν, σύμφωνα με το νόμο, την επιβολή τοπικών φόρων καθώς και το ύψος τους'

ε. ορίζουν τους κανόνες για την οργάνωση και τη λειτουργία τους, όπως νόμος ορίζει'

στ. θεσπίζουν εμβλήματα της τοπικής αυτοδιοίκησης και τοπικούς τιμητικούς τίτλους'

ζ. αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για τοπικά ζητήματα ενώπιον των αρμοδίων οργάνων.

2. Τα όργανα των οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης εκδίδουν πράξεις, αποφάσεις και εντολές.

3. Το δικαίωμα αυτοδιοίκησης των οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης προστατεύεται δικαστικά.

Άρθρο 114

Το Υπουργικό Συμβούλιο διορίζει σε κάθε περιφέρεια ως αντιπρόσωπό του τον Νομάρχη. Οι αρμοδιότητες του Νομάρχη καθορίζονται με νόμο.

Άρθρο 115

1. Κάθε άμεσα εκλεγμένο όργανο βαθμίδας της τοπικής αυτοδιοίκησης μπορεί να διαλυθεί ή καθαιρεθεί με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για σοβαρές παραβιάσεις του Συντάγματος ή των νόμων.

2. Το όργανο που διαλύθηκε ή καθαιρέθηκε έχει δικαίωμα να προσφύγει στο Συνταγματικό Δικαστήριο μέσα σε δεκαπέντε η-μέρες' στην περίπτωση αυτή η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αναστέλλεται.

3. Εάν δεν ασκηθεί το δικαίωμα προσφυγής μέσα σε δεκαπέντε ημέρες ή εάν δεν ακυρωθεί η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου από το Συνταγματικό Δικαστήριο, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ορίζει την ημερομηνία εκλογών για την αντίστοιχη βαθ-μίδα αυτοδιοίκησης.

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Άρθρο 116

1. Κανόνες δικαίου που ισχύουν σε ολόκληρη την εδαφική επικράτεια της Δημοκρατίας της Αλβανίας είναι:

- α. το Σύνταγμα.
- β. οι κυρωθείσες διεθνείς συμβάσεις.
- γ. οι νόμοι.
- δ. οι κανονιστικές πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου.

2. Οι πράξεις που εκδίδονται από τα όργανα της τοπικής εξουσίας ισχύουν μόνο μέσα στην εδαφική περιφέρεια για την οποία έχουν αρμοδιότητα τα όργανα αυτά.

3. Οι κανονιστικές πράξεις των υπουργών και των διευθυντικών οργάνων των άλλων κεντρικών φορέων ισχύουν για όλη την εδαφική επικράτεια της Δημοκρατίας της Αλβανίας εντός του πλαισίου αρμοδιότητάς τους.

Άρθρο 117

1. Οι νόμοι, οι κανονιστικές πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου, των υπουργών και των άλλων κεντρικών φορέων ισχύουν μόνο μετά από τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Η έκδοση και η δημοσίευση των άλλων κανονιστικών πράξεων γίνεται όπως νόμος ορίζει.

3. Οι διεθνείς συμβάσεις που κυρώνονται με νόμο, εκδίδονται και δημοσιεύονται σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται για τους νόμους. Η έκδοση και η δημοσίευση των άλλων διεθνών συμβάσεων γίνεται όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 118

1. Εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται βάσει των νόμων και για την εφαρμογή τους από τα όργανα που προβλέπει το Σύνταγμα.

2. Ο νόμος πρέπει να εξουσιοδοτεί την έκδοση εκτελεστικών πράξεων, να ορίζει το αρμόδιο όργανο, τα ζητήματα που πρέπει να ρυθμίζονται, καθώς και τις αρχές βάσει των οποίων εκδίδονται οι πράξεις αυτές.

3. Το αρμόδιο, βάσει του νόμου, όργανο για την έκδοση εκτελεστικών πράξεων, κατά την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, δεν μπορεί να μεταβιβάσει την αρμοδιότητα αυτή σε άλλο όργανο.

Άρθρο 119

1. Οι Κανονισμοί του Υπουργικού Συμβουλίου, των Υπουργείων και των άλλων κεντρικών αρχών, καθώς και οι αποφάσεις του Πρωθυπουργού, των Υπουργών και των διοικητικών στελεχών των κεντρικών φορέων έχουν εσωτερικό χαρακτήρα και είναι υποχρεωτικοί μόνο για τις διοικητικές βαθμίδες που υπάγονται ιεραρχικά σε αυτούς.

2. Οι πράξεις αυτές εκδίδονται σύμφωνα με το νόμο και δεν' μπορούν να χρησιμεύουν ως βάση για τη λήψη αποφάσεων σχετικών με τρίτους ή άλλα θέματα.

3. Οι κανονισμοί και οι εντολές εκδίδονται επί τη βάσει και για την εφαρμογή πράξεων που έχουν γενική νομική ισχύ.

Άρθρο 120

Οι αρχές και οι διαδικασίες για την έκδοση των τοπικών κανονιστικών πράξεων προβλέπονται με νόμο. '

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Άρθρο 121

1. Η κύρωση και η καταγγελία των διεθνών συμβάσεων γίνεται με νόμο, εάν το αντικείμενό τους είναι σχετικό με :

α. Την εδαφική ακεραιότητα της χώρας, τη σύναψη ειρήνης, συμμαχιών, τις κυβερνητικές και στρατιωτικές υποθέσεις'

β. τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του ανθρώπου, καθώς και τις υποχρεώσεις των πολιτών, όπως προβλέπονται στο Σύνταγμα'

γ. την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αλβανίας σε διεθνείς οργανώσεις'

δ. την ανάληψη οικονομικών υποχρεώσεων από τη Δημοκρατία της Αλβανίας'

ε. την έγκριση, τροποποίηση, συμπλήρωση ή κατάργηση νόμων.

2. Η Βουλή, με πλειοψηφία του συνόλου των μελών της, μπορεί να κυρώσει και άλλες διεθνείς συμβάσεις, που δεν προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

3. Ο Πρωθυπουργός ενημερώνει τη Βουλή κάθε φορά που το Υπουργικό Συμβούλιο υπογράφει διεθνή σύμβαση, η οποία δεν κυρώνεται με νόμο.

4. Οι αρχές και οι διαδικασίες για την κύρωση και την καταγγελία των διεθνών συμβάσεων ορίζονται από το νόμο.

Άρθρο 122

1. Κάθε κυρωθείσα διεθνής σύμβαση μετά από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας της Αλβανίας, αποτελεί τμήμα της εσωτερικής έννομης τάξης. Η διεθνής αυτή σύμβαση εφαρμόζεται άμεσα εκτός από τις περιπτώσεις, κατά τις οποίες η εφαρμογή της απαιτεί ψήφιση νόμου. Συνθήκες που τροποποιούν, συμπληρώνουν ή καταργούν νόμους οι οποίοι ψηφίζονται από την πλειοψηφία του συνόλου του Βουλευτών, πρέπει να κυρωθούν με την ίδια πλειοψηφία.

2. Διεθνής σύμβαση που κυρώθηκε με νόμο υπερισχύει των νόμων της χώρας που αντίκεινται προς αυτή.

3. Οι κανόνες που εκδίδονται από ένα διεθνή οργανισμό, υπερισχύουν των νόμων της χώρας που αντίκεινται προς αυτούς, όταν έχει κυρωθεί από τη Δημοκρατία της Αλβανίας η σύμβαση για T11 συμμετοχή της στον οργανισμό αυτό και προβλέπεται ρητά η άμεση εφαρμογή των κανόνων του.

Άρθρο 123

1. Η Δημοκρατία της Αλβανίας μπορεί να μεταβιβάζει με συμβάσεις σε διεθνείς οργανισμούς κρατικές εξουσίες επί συγκεκριμένων θεμάτων.

2. Ο νόμος με τον οποίο κυρώνεται μία διεθνής σύμβαση, κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, ψηφίζεται με πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών.

3. Η Βουλή μπορεί να αποφασίσει ότι η κύρωση παρόμοιας σύμβασης θα γίνει με δημοψήφισμα.

ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΩΟ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Άρθρο 124

1. Το Συνταγματικό Δικαστήριο είναι εγγυητής του σεβασμού του Συντάγματος και ο τελικός ερμηνευτής του.
2. Το Συνταγματικό Δικαστήριο δεσμεύεται μόνο από το Σύνταγμα.

Άρθρο 125

1. Το Συνταγματικό Δικαστήριο συγκροτείται από εννέα μέλη, τα οποία διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με έγκριση της Βουλής.
2. Οι δικαστές διορίζονται για θητεία εννέα ετών, χωρίς δικαίωμα επαναδιορισμού, μεταξύ των πλέον διακεκριμένων νομικών, που έχουν επαγγελματική εμπειρία τουλάχιστον δεκαπέντε ετών.
3. Η σύνθεση του Συνταγματικού Δικαστηρίου ανανεώνεται κατά το ένα τρίτο κάθε τρία χρόνια, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει ο νόμος.
4. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει τον Πρόεδρο του Συνταγματικού Δικαστηρίου μεταξύ των μελών του, με την έγκριση της Βουλής, για περίοδο τριών ετών.
5. Ο δικαστής του Συνταγματικού Δικαστηρίου εξακολουθεί να ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι το διορισμό του νέου δικαστή.

Άρθρο 126

Ο δικαστής του Συνταγματικού Δικαστηρίου δεν διώκεται ποινικά χωρίς την άδεια του Συνταγματικού Δικαστηρίου. Ο δικαστής του Συνταγματικού Δικαστηρίου μπορεί να ελέγχεται ή να συλλαμβάνεται μόνο εάν συλληφθεί έπ' αυτοφώρω να διαπράττει ποινικό αδίκημα ή αμέσως μετά τη διάπραξη του. Το αρμόδιο όργανο ενημερώνει αμέσως το Συνταγματικό Δικαστήριο. Εάν το Συνταγματικό Δικαστήριο εντός εικοσιτεσσάρων ωρών δεν εγκρίνει την παραπομπή στο δικαστήριο του συλληφθέντος δικαστή, το αρμόδιο όργανο υποχρεούται να τον αφήσει ελεύθερο.

Άρθρο 127

1. Η θητεία του δικαστή του Συνταγματικού Δικαστηρίου λήγει όταν:
 - α. Καταδικασθεί με αμετάκλητη απόφαση για τη διάπραξη ποινικού αδικήματος.
 - β. απέχει αδικαιολόγητα των καθηκόντων του περισσότερο από έξι μήνες'
 - γ. συμπληρώσει το εβδομηκοστό έτος της ηλικίας του'
 - δ. παραιτηθεί'
 - ε. κριθεί ανίκανος να ασκεί τα καθήκοντά του με δικαστική απόφαση,
2. Η λήξη της θητείας του δικαστή διαπιστώνεται με απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου.
3. Εάν η θέση του δικαστή μείνει κενή, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει, με έγκριση της Βουλής, νέο δικαστή, ο οποίος ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι τη λήξη της θητείας του απερχόμενου δικαστή,

Άρθρο 128

Ο δικαστής του Συνταγματικού Δικαστηρίου μπορεί να απαλλάσσεται των καθηκόντων του από τη Βουλή με την πλειοψηφία των δύο τρίτων του συνόλου των μελών της για παραβίαση του Συντάγματος, για διάπραξη ποινικού αδικήματος, για πνευματική ή φυσική ανικανότητα, για πράξεις και συμπεριφορά που ξευτελίζουν τη θέση και το πρόσωπο του δικαστή, Η απόφαση της Βουλής εξετάζεται από το Συνταγματικό Δικαστήριο, το οποίο,

εάν επιβεβαιώσει ότι συντρέχει ένας από τους ανωτέρω λόγους, διαπιστώνει την απαλλαγή του μέλους του Συνταγματικού Δικαστηρίου από τα καθήκοντά του

Άρθρο 129

Ο δικαστής του Συνταγματικού Δικαστηρίου αναλαμβάνει την άσκηση των καθηκόντων του, μετά από την ορκωμοσία του ενώπιον του Προέδρου της Δημοκρατίας,

Άρθρο 130

Η ιδιότητα του δικαστή του Συνταγματικού Δικαστηρίου είναι ασυμβίβαστη με οποιαδήποτε άλλη δημόσια, πολιτική ή ιδιωτική δραστηριότητα,

Άρθρο 131

Το Συνταγματικό Δικαστήριο αποφασίζει σχετικά με:
α, τη συνταγματικότητα των νόμων ή των διεθνών συμβάσεων, κατά το άρθρο 122'

β, τη συνταγματικότητα των διεθνών συμβάσεων, πριν από την κύρωσή τους'

γ, τη συνταγματικότητα των κανονιστικών πράξεων των οργάνων της κεντρικής και τοπικής διοίκησης όπως και τη συμφωνία τους με τις διεθνείς συμβάσεις'

δ, τη σύγκριση αρμοδιότητας μεταξύ των κρατικών εξουσιών, καθώς και μεταξύ της κεντρικής εξουσίας και της τοπικής αυτοδιοίκησης'

ε, τη συνταγματικότητα των κομμάτων και των άλλων πολιτικών οργανώσεων καθώς και τη συνταγματικότητα της δραστηριότητάς τους, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Συντάγματος'

στ, την απαλλαγή από το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας και την διαπίστωση της αδυναμίας για την άσκηση των καθηκόντων του'

ζ, ζητήματα που σχετίζονται με την εκλογή και τα ασυμβίβαστα των καθηκόντων του Προέδρου της Δημοκρατίας και των βουλευτών καθώς και με την επικύρωση της εκλογής τους'

η, τη συνταγματικότητα του δημοψηφίσματος και την επικύρωση των αποτελεσμάτων του'

θ, την τελική εκδίκαση των ατομικών προσφυγών σχετικά με την παραβίαση συνταγματικών δικαιωμάτων για νόμιμη και δίκαιη δίκη μετά από την εξάντληση όλων των ένδικων μέσων για την προστασία αυτών των δικαιωμάτων.

Άρθρο 132

1. Οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου έχουν γενική δεσμευτική ισχύ και είναι αμετάκλητες. Μόνο το Συνταγματικό Δικαστήριο έχει το δικαίωμα ακύρωσης των πράξεων που εξετάζει.

2. Οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου τίθενται σε ισχύ από την ημέρα της δημοσίευσής τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το Συνταγματικό Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει άλλη ημερομηνία, κατά την οποία δεν θα ισχύει ο αντισυνταγματικός νόμος ή η κανονιστική πράξη. Η άποψη της μειοψηφίας δημοσιεύεται μαζί με την απόφαση.

Άρθρο 133

1, Το παραδεκτό των προσφυγών αποφασίζεται από επιτροπή δικαστών, όπως νόμος ορίζει.

2. Το Συνταγματικό Δικαστήριο αποφασίζει με την πλειοψηφία όλων των μελών του.

Άρθρο 134

1. Το Συνταγματικό Δικαστήριο συγκαλείται μόνο με αίτηση: α. του Προέδρου της Δημοκρατίας. β. του Πρωθυπουργού.
 - γ. του ενός πέμπτου τουλάχιστον του συνόλου των βουλευτών.
 - δ. του Προέδρου του Ανωτάτου Κρατικού Ελέγχου²
 - ε. κάθε δικαστηρίου, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 145 του παρόντος Συντάγματος.
 - στ. του Συνηγόρου του Πολίτη.
 - ζ. των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης.
 - η. των οργάνων των θρησκευτικών κοινοτήτων. θ, των πολιτικών κομμάτων και οργανώσεων' ι. των πολιτών.
2. Οι αιτούντες των εδαφίων στ, ζ, η, θ και ι της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου μπορούν να υποβάλλουν αίτηση μόνον για ζητήματα για τα οποία έχουν έννομο συμφέρον,

ΜΕΡΟΣ ΕΝΑΤΟ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Άρθρο 135

1. Η δικαστική εξουσία ασκείται από το Ανώτατο Δικαστήριο καθώς και από τα εφετεία και τα πρωτοδικεία, τα οποία ιδρύονται με νόμο.
2. Η Βουλή μπορεί να ιδρύει με νόμο ειδικά δικαστήρια, σε καμία όμως περίπτωση έκτακτα δικαστήρια.

Άρθρο 136

1. Τα μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με την έγκριση της Βουλής.
2. Ένα από τα μέλη του διορίζεται Πρόεδρος σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.
3. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου ασκούν τα καθήκοντά τους για εννέα έτη χωρίς δικαίωμα επαναδιορισμού.
4. Οι λοιποί δικαστές διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας μετά από πρόταση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου.
5. Δικαστές μπορεί να είναι μόνο πολίτες με ανώτατη νομική παιδεία. Οι όροι και η διαδικασία εκλογής τους ορίζονται με νόμο.

Άρθρο 137

1. Οι δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου διώκονται ποινικά μόνο με την άδεια της Βουλής.
2. Οι δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου μπορούν να ελεγχθούν ή να συλληφθούν μόνο σε περίπτωση που καταληφθούν επ' αυτοφώρω να διαπράττουν ποινικό αδίκημα ή αμέσως μετά τη διάπραξή του. Το αρμόδιο όργανο ενημερώνει αμέσως το Συνταγματικό Δικαστήριο. Εάν το Συνταγματικό Δικαστήριο δεν εγκρίνει μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες την παραπομπή σε δίκη του συλληφθέντος δικαστή, το αρμόδιο όργανο υποχρεούται να τον αφήσει ελεύθερο.
3. Οι άλλοι δικαστές διώκονται ποινικά μόνο με την άδεια του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου.
4. Ο δικαστής ελέγχεται ή συλλαμβάνεται μόνο σε περίπτωση που καταληφθεί επ' αυτοφώρω να διαπράττει ποινικό αδίκημα ή αμέσως μετά την διάπραξή του. Το αρμόδιο όργανο ενημερώνει αμέσως το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο. Εάν το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο δεν εγκρίνει μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες την παραπομπή σε δίκη του συλληφθέντος δικαστή, το αρμόδιο όργανο υποχρεούται να τον αφήσει ελεύθερο.

Άρθρο 138

- Η θητεία των δικαστών δεν μπορεί να μειωθεί' ο μισθός και οι εν γένει αποδοχές τους δεν μπορούν να μειώνονται.

Άρθρο 139

1. Η θητεία του δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου λήγει:
 - α. εάν καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για τη διάπραξη ποινικού αδικήματος'
 - β. εάν απέχει απ' τα καθήκοντά του αδικαιολόγητα περισσότερο από έξι μήνες'
 - γ. όταν συμπληρώσει το εξηκοστό πέμπτο έτος της ηλικίας του' δ. εάν παραιτηθεί'
 - ε. εάν με τελεσίδικη δικαστική απόφαση θεωρηθεί ανίκανος για την άσκηση των καθηκόντων του.
2. Η λήξη της θητείας του δικαστή διαπιστώνεται με απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Άρθρο 140

Η Βουλή απαλλάσσει των καθηκόντων τους τους δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου με πλειοψηφία των δύο τρίτων του συνόλου των μελών της για παραβίαση του Συντάγματος, για διάπραξη ποινικού αδικήματος, για πνευματική ή φυσική ανικανότητα και για πράξεις ή συμπεριφορά που ξευτελίζουν τη θέση και το πρόσωπο του δικαστή. Η απόφαση της Βουλής εξετάζεται από το Συνταγματικό Δικαστήριο, το οποίο όταν επιβεβαιώσει ότι συντρέχει ένας από τους παραπάνω λόγους, διαπιστώνει την απαλλαγή του από το αξίωμα του.

Άρθρο 141

1. Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία σε πρώτο και δεύτερο βαθμό. Έχει δικαιοδοσία σε πρώτο βαθμό, όταν δικάζει ποινικές κατηγορίες κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Πρωθυπουργού και των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου, των βουλευτών, των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου και των δικαστών του Συνταγματικού Δικαστηρίου.
2. Για την ενοποίηση ή την αλλαγή της νομολογίας, το Ανώτατο Δικαστήριο μπορεί να παραπέμπει ορισμένες δικαστικές υποθέσεις στην ολομέλεια των δικαστικών συμβουλίων.

Άρθρο 142

1. Οι δικαστικές αποφάσεις είναι αιτιολογημένες.
2. Το Ανώτατο Δικαστήριο δημοσιεύει τις αποφάσεις του, καθώς και τις απόψεις της μειοψηφίας.
3. Τα όργανα του Κράτους υποχρεώνονται να εκτελούν τις δικαστικές αποφάσεις.

Άρθρο 143

Η ιδιότητα του δικαστή είναι ασυμβίβαστη με οποιαδήποτε άλλη δημόσια, πολιτική ή ιδιωτική δραστηριότητα.

Άρθρο 144

Τα δικαστήρια διαθέτουν ιδιαίτερο προϋπολογισμό, τον οποίο διαχειρίζονται ανεξάρτητα. Τα ίδια προτείνουν τον προϋπολογισμό τους, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 145

1. Οι δικαστές είναι ανεξάρτητοι και υπόκεινται μόνον στο Σύνταγμα και τους νόμους.
2. Όταν οι δικαστές κρίνουν ότι ο νόμος έρχεται σε αντίθεση με το Σύνταγμα, δεν τον εφαρμόζουν. Στην περίπτωση αυτή αναβάλλουν την εκδίκαση και παραπέμπουν την υπόθεση στο Συνταγματικό Δικαστήριο. Οι

αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου είναι δεσμευτικές για όλα τα δικαστήρια.

3. Η παρέμβαση στη δραστηριότητα των δικαστηρίων ή των δικαστών τιμωρείται, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 146

1. Τα δικαστήρια δημοσιεύουν τις αποφάσεις τους στο όνομα της Δημοκρατίας της Αλβανίας.

2. Οι δικαστικές αποφάσεις εκδίδονται πάντοτε δημόσια.

Άρθρο 147

1. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο αποτελείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον Πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου, τον Υπουργό Δικαιοσύνης, τρεις Βουλευτές που εκλέγονται από τη Βουλή, καθώς και από εννέα δικαστές όλων των βαθμίδων, οι οποίοι εκλέγονται από την Εθνική Δικαστική Συνδιάσκεψη. Τα εκλεγμένα μέλη ασκούν τα καθήκοντά τους για πέντε έτη χωρίς δικαίωμα άμεσης επανεκλογής.

2. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου.

3. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο μετά από πρόταση του Προέδρου εκλέγει μεταξύ των μελών του έναν Αντιπρόεδρο. Ο Αντιπρόεδρος οργανώνει τη δραστηριότητα του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου και προϊστάται των συνεδριάσεών του, όταν απουσιάζει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

4. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο αποφασίζει για τη μετάθεση των δικαστών, καθώς και για θέματα πειθαρχικής ευθύνης τους, όπως νόμος ορίζει.

5. Μετάθεση των δικαστών χωρίς τη συγκατάθεσή τους δεν επιτρέπεται, εκτός όταν το επιβάλλουν οι ανάγκες αναδιοργάνωσης του δικαστικού συστήματος.

6. Ο δικαστής καθαιρείται από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο για διάπραξη ποινικού αδικήματος, πνευματική και φυσική ανικανότητα, για πράξεις και συμπεριφορά που ευτελίζουν σοβαρά τη θέση και το πρόσωπο του δικαστή ή για επαγγελματική ανεπάρκεια. Κατά της απόφασης ο δικαστής δικαιούται να προσφύγει στο Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο στην περίπτωση αυτή αποφασίζει σε ολομέλεια.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑΤΟ Η ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ

Άρθρο 148

1. Η Εισαγγελία ασκεί την ποινική δίωξη και υποστηρίζει στο δικαστήριο την κατηγορία εν ονόματι του Κράτους. Η Εισαγγελία ασκεί και άλλα καθήκοντα, που καθορίζονται με νόμο.

2. Οι εισαγγελείς είναι οργανωμένοι και λειτουργούν στο πλαίσιο του δικαστικού συστήματος ως σώμα.

3. Στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους οι εισαγγελείς υπόκεινται στο Σύνταγμα και τους νόμους.

Άρθρο 149

1. Ο Γενικός Εισαγγελέας διορίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με την έγκριση της Βουλής.

2. Ο Γενικός Εισαγγελέας μπορεί να καθαιρείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, μετά από πρόταση της Βουλής, για παραβιάσεις του Συντάγματος ή για σοβαρές παραβάσεις του νόμου κατά την άσκηση των καθηκόντων του, για πνευματική και φυσική ανικανότητα, για πράξεις και συμπεριφορά που ευτελίζουν σοβαρά την θέση και το πρόσωπο του εισαγγελέα.

3. Οι άλλοι εισαγγελείς διορίζονται και καθαιρούνται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας μετά από πρόταση του Γενικού Εισαγγελέα.

4. Ο Γενικός Εισαγγελέας ενημερώνει τακτικά τη Βουλή σχετικά με την κατάσταση της εγκληματικότητας.

ΜΕΡΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟ ΤΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

Άρθρο 150

1. Ο λαός, μέσω πενήντα χιλιάδων πολιτών με δικαίωμα ψήφου, έχει το δικαίωμα να προκαλέσει διεξαγωγή δημοψηφίσματος για την ακύρωση ενός νόμου, όπως και να ζητήσει από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος για ζητήματα ιδιαίτερης σημασίας.

2. Η Βουλή, μετά από πρόταση του ενός πέμπτου τουλάχιστον των βουλευτών ή μετά από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου μπορεί να θέτει σε δημοψήφισμα ένα ζήτημα ή ένα σχέδιο νόμου με ιδιαίτερη σημασία.

3. Οι αρχές και οι διαδικασίες για τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος καθώς και την εγκυρότητά του ορίζονται από το νόμο.

Άρθρο 151

1. Ο νόμος που ψηφίζεται με δημοψήφισμα εκδίδεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

2. Δεν μπορούν να τεθούν σε δημοψήφισμα θέματα που σχετίζονται με την εδαφική ακεραιότητα της Δημοκρατίας της Αλβανίας, τον περιορισμό των ελευθεριών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου, τον προϋπολογισμό, τους δασμούς και τις οικονομικές υποχρεώσεις του Κράτους, την επιβολή και την άρση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, την κήρυξη πολέμου ή τη σύναψη ειρήνης και την αμνηστία

3. Δημοψήφισμα για το ίδιο ζήτημα δεν μπορεί να επαναληφθεί πριν από την παρέλευση τριών ετών από τη διεξαγωγή του προηγούμενου.

Άρθρο 152

1. Το Συνταγματικό Δικαστήριο εξετάζει εκ των προτέρων τη συνταγματικότητα των ζητημάτων που τίθενται σε δημοψήφισμα μέσα σε 60 ημέρες, κατά τα άρθρα 150 παράγραφοι 1 και 2, 151 παράγραφοι 2 και 3 και 177 παράγραφοι 4 και 5.

2. Ο χαρακτήρας των ζητημάτων ως σημαντικών, κατά το άρθρο 150 παράγραφοι 1 και 2, δεν αποτελεί αντικείμενο κρίσης του Συνταγματικού Δικαστηρίου.

3. Η ημερομηνία του δημοψηφίσματος ορίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας μέσα σε σαράντα πέντε ημέρες από την έκδοση της θετικής απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου ή από τη λήξη της προθεσμίας, εντός της οποίας το Συνταγματικό Δικαστήριο έπρεπε να αποφανθεί. Τα δημοψηφίσματα διεξάγονται σε μια μόνο ημέρα.

ΜΕΡΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Άρθρο 153

Η Κεντρική Επιτροπή των Εκλογών είναι μόνιμο όργανο που προετοιμάζει, εποπτεύει, διευθύνει και ελέγχει όλα τα θέματα που

σχετίζονται με τις εκλογές και τα δημοψηφίσματα και εκδίδει τα αποτελέσματά τους.

Άρθρο 154

1. Η Επιτροπή αποτελείται από επτά μέλη, τα οποία εκλέγονται με θητεία επτά ετών. Δύο μέλη εκλέγονται από τη Βουλή, δύο από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τρία μέλη από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο.

2. Η σύνθεση της Κεντρικής Επιτροπής των Εκλογών ανανεώνεται κάθε τρία χρόνια σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει ο νόμος.

3. Η ιδιότητα του μέλους της Επιτροπής είναι ασυμβίβαστη με κάθε άλλη δημόσια και πολιτική δραστηριότητα.

4. Οι υποψήφιοι ορίζουν τους εκπροσώπους τους στην Επιτροπή. Οι εκπρόσωποι αυτοί δεν έχουν δικαίωμα ψήφου.

5. Το μέλος της Επιτροπής απολαύει της ασυλίας μέλους του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

6. Η Επιτροπή έχει δικό της προϋπολογισμό.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Άρθρο 155

Οι φόροι, οι δασμοί και τα εθνικά ή τοπικά τέλη, οι ελαφρύνσεις ή η απαλλαγή ορισμένων κατηγοριών οφειλετών, καθώς και ο τρόπος είσπραξής τους ορίζονται με νόμο. Στις περιπτώσεις αυτές ο νόμος δεν έχει αναδρομική ισχύ.

Άρθρο 156

Το Κράτος μπορεί με νόμο να λαμβάνει και να εγγυάται δάνεια και ομολογιακές υποχρεώσεις.

Άρθρο 157

1. Ο προϋπολογισμός αποτελείται από τον κρατικό προϋπολογισμό και από τους τοπικούς προϋπολογισμούς.

2. Ο κρατικός προϋπολογισμός περιλαμβάνει τα έσοδα που συγκεντρώνονται από την είσπραξη των φόρων, δασμών και άλλων τελών και από άλλα νόμιμα έσοδα, όπως και όλες τις κρατικές δαπάνες. .

3. Τα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης καθορίζουν και εισπράττουν φόρους και τέλη, όπως νόμος ορίζει.

4. Τα όργανα της κεντρικής και τοπικής διοίκησης υποχρεούνται να δημοσιοποιούν τα έσοδα και τις δαπάνες τους.

Άρθρο 158

1. Ο Πρωθυπουργός, εξ ονόματος του Υπουργικού Συμβουλίου, υποβάλλει στη Βουλή το νομοσχέδιο για τον κρατικό προϋπολογισμό κατά τη σύνοδο του φθινοπώρου, η οποία δεν μπορεί να λήξει, εάν αυτός δεν ψηφιστεί.

2. Εάν το νομοσχέδιο δεν ψηφιστεί μέχρι τις αρχές του προσεχούς οικονομικού έτους, το Υπουργικό Συμβούλιο εφαρμόζει κάθε μήνα το ένα δωδέκατο του προϋπολογισμού του προηγούμενου έτους, μέχρις ότου ψηφιστεί ο νέος προϋπολογισμός.

3. Η Βουλή ψηφίζει το νέο προϋπολογισμό μέσα σε τρεις μήνες από τη λήξη του προηγούμενου οικονομικού έτους, εκτός από την περίπτωση επιβολής εκτάκτων μέτρων.

4. Το Υπουργικό Συμβούλιο υποχρεούται να υποβάλει έκθεση στη Βουλή σχετικά με την εφαρμογή του προϋπολογισμού και το δημόσιο χρέος του περασμένου έτους.

5. Η Βουλή τελικά αποφασίζει, αφού λάβει υπόψη και την έκθεση του Ανωτάτου Κρατικού Ελέγχου.

Άρθρο 159

Οι αρχές και η διαδικασία για την κατάρτιση του σχεδίου προϋπολογισμού, καθώς και για την εκτέλεσή του, ορίζονται με νόμο.

Άρθρο 160

1. Στη διάρκεια του οικονομικού έτους η Βουλή μπορεί να επιφέρει αλλαγές στον προϋπολογισμό.

2. Οι αλλαγές στον προϋπολογισμό γίνονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται για την κατάρτιση και έγκριση του ίδιου του προϋπολογισμού.

3. Δαπάνες που προβλέπονται από άλλους νόμους δεν μπορούν να περιορίζονται για όσο διάστημα οι νόμοι αυτοί είναι σε ισχύ.

Άρθρο 161

1. Κεντρική Τράπεζα του Κράτους είναι η Τράπεζα της Αλβανίας. Αυτή έχει αποκλειστική αρμοδιότητα σχετικά με την κοπή και την έκδοση του αλβανικού νομίσματος, την ανεξάρτητη εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής και τη διατήρηση και διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της Δημοκρατίας της Αλβανίας.

2. Η Τράπεζα της Αλβανίας διοικείται από συμβούλιο, στο οποίο προεδρεύει ο Διοικητής της. Ο Διοικητής εκλέγεται από τη Βουλή μετά από πρόταση του Προέδρου της Δημοκρατίας για περίοδο επτά ετών, με δικαίωμα επανεκλογής.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟΣ ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Άρθρο 162

1, Ο Ανώτατος Κρατικός Έλεγχος είναι ο ανώτερος θεσμός οικονομικού και δημοσιονομικού ελέγχου. Υπόκειται μόνο στο Σύνταγμα και τους νόμους.

2. Ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Κρατικού Ελέγχου εκλέγεται και παύεται από τη Βουλή μετά από πρόταση του Προέδρου της Δημοκρατίας. Παραμένει στο αξίωμα του για επτά χρόνια, με δικαίωμα επανεκλογής.

Άρθρο 163

Ο Ανώτατος Κρατικός Έλεγχος ελέγχει:

α. την οικονομική δραστηριότητα των κρατικών φορέων και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου'

β. τη χρήση και την εγγύηση των κρατικών εσόδων από τα όργανα της κεντρικής και τοπικής διοίκησης'

γ. την οικονομική δραστηριότητα των νομικών προσώπων, στα οποία το Κράτος διαθέτει περισσότερο από το ήμισυ της περιουσίας ή των μετοχών, ή των οποίων τα πιστωτικά δάνεια και οι υποχρεώσεις είναι υπό την εγγύηση του Κράτους.

Άρθρο 164

1, Ο Ανώτατος Κρατικός Έλεγχος υποβάλλει στη Βουλή:

α. έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κρατικού προϋπολογισμού'

β. γνώμη σχετικά με την έκθεση του Υπουργικού Συμβουλίου για τις δαπάνες του προηγούμενου οικονομικού έτους, πριν ψηφιστεί από τη Βουλή.

γ. πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τα αποτελέσματα από τους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν, όσες φορές ζητηθούν από τη Βουλή.

2. Ο Ανώτατος Κρατικός Έλεγχος υποβάλλει στη Βουλή ετήσια έκθεση σχετικά με τη δραστηριότητά του.

Άρθρο 165

1. Ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Κρατικού Ελέγχου μπορεί να καλείται να λάβει μέρος και να παίρνει το λόγο στις συνεδριάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, όταν συζητούνται θέματα που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές του.

2. Ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Κρατικού Ελέγχου απολαύει της ασυλίας δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑ ΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Άρθρο 166

1. Οι αλβανοί πολίτες είναι υποχρεωμένοι να συμβάλλουν στην υπεράσπιση της Αλβανικής Δημοκρατίας, όπως νόμος ορίζει.

2. Πολίτες που, για λόγους συνειδήσεως, δεν δέχονται την εκτέλεση ένοπλης υπηρεσίας στις Ένοπλες Δυνάμεις, είναι υποχρεωμένοι να εκτελούν εναλλακτική υπηρεσία, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 167

1. Οι στρατιωτικοί εν ενεργεία δεν μπορούν να εκλέγονται ή να διορίζονται σε άλλες δημόσιες υπηρεσίες, ούτε να συμμετέχουν σε κόμματα ή σε πολιτικές δραστηριότητες.

2. Τα μέλη των Ενόπλων Δυνάμεων και όσοι εκτελούν εναλλακτική υπηρεσία απολαύουν όλων των δικαιωμάτων και των συνταγματικών ελευθεριών, εκτός από τις περιπτώσεις που ο νόμος προβλέπει διαφορετικά.

Άρθρο 168

1. Οι Ένοπλες Δυνάμεις της Δημοκρατίας της Αλβανίας αποτελούνται από τις χερσαίες, ναυτικές και αεροπορικές δυνάμεις.

2. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ο Γενικός Αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων.

3. Το Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας είναι συμβουλευτικό όργανο του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Άρθρο 169

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, σε περίοδο ειρήνης, ασκεί τη διοίκηση των Ενόπλων Δυνάμεων μέσω του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Αμύνης.

2. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, σε περίοδο πολέμου, διορίζει και καθαιρεί τον Αρχηγό των Ενόπλων Δυνάμεων μετά από πρόταση του Πρωθυπουργού.

3. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μετά από πρόταση του Πρωθυπουργού, διορίζει και καθαιρεί τον Αρχηγό του Γενικού Επιτελείου, και, μετά από πρόταση του Υπουργού Αμύνης, τους αρχηγούς των χερσαίων, ναυτικών και αεροπορικών δυνάμεων.

4. Οι αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας ως Γενικού Αρχηγού των Ενόπλων Δυνάμεων καθώς και αυτές του Αρχηγού των Ενόπλων Δυνάμεων και η ιεραρχική τους υπαγωγή στα συνταγματικά όργανα ορίζονται από το νόμο.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΜΕΤΡΑ

Άρθρο 170

1. Έκτακτα μέτρα μπορεί να επιβάλλονται λόγω πολέμου, έκτακτης ανάγκης ή θεομηνιών και ισχύουν για όσο χρόνο διαρκούν αυτές οι καταστάσεις.

2. Οι αρχές που διέπουν τη δραστηριότητα των δημοσίων αρχών και ο βαθμός περιορισμού των δικαιωμάτων και ελευθεριών κατά την περίοδο καταστάσεων εκτάκτων μέτρων καθορίζονται με νόμο.

3. Ο νόμος πρέπει να καθορίζει τις αρχές, τους τομείς και τον τρόπο αποζημίωσης για τις ζημίες που προκαλούνται από τον

περιορισμό των δικαιωμάτων και ελευθεριών κατά τη λήψη εκτάκτων μέτρων.

4. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται συνεπεία της λήψης εκτάκτων μέτρων πρέπει να είναι ανάλογες με το βαθμό κινδύνου και πρέπει να αποσκοπούν στην όσο το δυνατόν γρηγορότερη αποκατάσταση των συνθηκών ομαλής λειτουργίας του Κράτους.

5. Κατά τη διάρκεια των καταστάσεων εκτάκτων μέτρων δεν μπορεί να γίνονται αλλαγές σε κανέναν από τους ακόλουθους τομείς: στο Σύντάγμα, στους νόμους για τις βουλευτικές εκλογές και τα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και στους νόμους εκτάκτων μέτρων.

6. Κατά την περίοδο εφαρμογής εκτάκτων μέτρων δεν μπορεί να διεξαχθούν εκλογές ή δημοψήφισμα και δεν μπορεί να εκλεγεί νέος Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Τοπικές εκλογές μπορεί να διεξαχθούν μόνον εκεί όπου δεν εφαρμόζονται τα έκτακτα μέτρα.

Άρθρο 171

1. Σε περίπτωση ένοπλης επίθεσης εναντίον της Δημοκρατίας της Αλβανίας, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, με αίτηση του Υπουργικού Συμβουλίου, κηρύσσει την χώρα σε κατάσταση πολέμου.

2. Σε περίπτωση εξωτερικής απειλής ή υποχρέωσης για κοινή άμυνα που απορρέει από διεθνή συμφωνία, η Βουλή, μετά από πρόταση του Προέδρου της Δημοκρατίας, κηρύσσει τη χώρα σε κατάσταση πολέμου και επιβάλλει γενική ή μερική κατάσταση επιστράτευσης και αποστράτευσης.

Άρθρο 172

1. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 171, παράγραφος 1, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διαβιβάζει στη Βουλή το διάταγμα για την επιβολή κατάστασης πολέμου εντός σαράντα οκτώ ωρών από την υπογραφή του, προσδιορίζοντας τα δικαιώματα που περιορίζονται.

2. Η Βουλή συζητά αμέσως και αποφασίζει σχετικά με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών της.

Άρθρο 173

1. Σε περίπτωση κινδύνου για το συνταγματικό καθεστώς και τη δημόσια ασφάλεια, η Βουλή, μετά από αίτηση του Υπουργικού Συμβουλίου, μπορεί να επιβάλλει κατάσταση έκτακτης ανάγκης σε ένα τμήμα ή σε ολόκληρη την επικράτεια της χώρας. Η κατάσταση ανάγκης ισχύει για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί ο κίνδυνος, σε καμία όμως περίπτωση περισσότερο από εξήντα ημέρες.

2. Σε περίπτωση επιβολής καταστάσεως έκτακτης ανάγκης οι Ένοπλες Δυνάμεις μπορεί να επεμβαίνουν για την αποκατάσταση της τάξης, αποκλειστικά με απόφαση της Βουλής, και μόνον όταν οι δυνάμεις της αστυνομίας δεν είναι σε θέση να πράξουν τούτο:

3. Η παράταση της προθεσμίας της έκτακτης καταστάσεως μπορεί να γίνεται μόνον με έγκριση της Βουλής ανά τριάντα ημέρες, για περίοδο όχι μεγαλύτερη από ενενήντα ημέρες.

Άρθρο 174

1. Για την πρόληψη ή την άρση των συνεπειών θεομηνίας ή τεχνολογικού ατυχήματος, το Υπουργικό Συμβούλιο μπορεί να επιβάλλει σε κατάσταση θεομηνίας, για περίοδο όχι μεγαλύτερη από τριάντα ημέρες, ένα τμήμα ή ολόκληρη την επικράτεια της χώρας.

2. Η παράταση της κατάστασης θεομηνίας μπορεί να γίνει μόνο με την έγκριση της Βουλής.

Άρθρο 175

1. Σε περίπτωση πολέμου ή κατάσταση έκτακτης ανάγκης δεν περιορίζονται τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που κατοχυρώνονται στα άρθρα: 15, 18, 19, 20, 21, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 34, 39 παράγραφος 1, 41 παράγραφοι 1, 2, 3 και 5, 42, 43, 48, 54, 55.

2. Κατά την κατάσταση θεομηνίας δεν περιορίζονται τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που προβλέπονται στα άρθρα 37, 38, 41 παράγραφος 4, 49, 51.

3. Οι αποφάσεις για την κήρυξη πολέμου, κατάστασης έκτακτης ανάγκης ή θεομηνίας πρέπει να προσδιορίζουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες, που περιορίζονται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 176

Σε περίπτωση κήρυξης της χώρας σε κατάσταση πολέμου και αδυναμίας σύγκλησης της Βουλής, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μετά από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, μπορεί να εκδίδει πράξεις που έχουν ισχύ νόμου. Οι πράξεις αυτές πρέπει να εγκριθούν από τη Βουλή σε μία από τις πρώτες συνεδριάσεις της.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Άρθρο 177

1. Η πρωτοβουλία για την αναθεώρηση του Συντάγματος αναλαμβάνεται από το ένα πέμπτο τουλάχιστον των μελών της Βουλής.

2. Δεν επιτρέπεται η αναθεώρηση του Συντάγματος, όταν έχει αποφασισθεί η λήψη εκτάκτων μέτρων.

3. Η πρόταση αναθεώρησης ψηφίζεται τουλάχιστον από τα δύο τρίτα των μελών της Βουλής.

4. Η Βουλή μπορεί να αποφασίζει, με απόφαση των δύο τρίτων των μελών της, να θέσει την ψήφιση των προτάσεων αναθεώρησης του Συντάγματος σε δημοψήφισμα. Η αναθεώρηση του Συντάγματος τίθεται σε ισχύ μετά από την επικύρωσή της με δημοψήφισμα, το οποίο διεξάγεται όχι αργότερα από εξήντα ημέρες από τη σχετική απόφαση της Βουλής.

5. Η συνταγματική αναθεώρηση που έχει ψηφιστεί, τίθεται σε δημοψήφισμα, όταν το ζητήσει το ένα πέμπτο του συνόλου των βουλευτών.

6. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν έχει δικαίωμα να αναπέμψει για επανεξέταση την απόφαση της Βουλής για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

7. Νόμος που ψηφίστηκε με δημοψήφισμα εκδίδεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τίθεται σε ισχύ την ημερομηνία που προβλέπει ο νόμος αυτός.

8. Αναθεώρηση του Συντάγματος για το ίδιο ζήτημα δεν μπορεί να γίνει πριν περάσει ένα έτος από την ημέρα καταψήφισης της σχετικής πρότασης στη Βουλή και όχι νωρίτερα από την παρέλευση τριών ετών από την ημέρα καταψήφισής της με δημοψήφισμα.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΩΟ
ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Άρθρο 178

1. Οι νόμοι και οι άλλες κανονιστικές πράξεις που θεσπίσθηκαν πριν από την θέση σε ισχύ του Συντάγματος εφαρμόζονται μέχρι να καταργηθούν.

2. Το Υπουργικό Συμβούλιο προτείνει στη Βουλή τους αναγκαίους νόμους για την εφαρμογή του Συντάγματος.

Άρθρο 179

1. Η θητεία των συνταγματικών οργάνων που υφίστανται κατά την έναρξη της ισχύος του Συντάγματος λήγει όπως προβλέπεται στο νόμο υπ' αριθ. 7491 της 29. 04. 1991 «Περί βασικών συνταγματικών διατάξεων», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

2. Τα μέλη του Ακυρωτικού Δικαστηρίου εξακολουθούν να ασκούν τα καθήκοντά τους ως μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου, σύμφωνα με την προηγούμενη διάταξη.

3. Τα μέλη του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου, τα εκλεγμένα από τις τάξεις των εισαγγελέων, αντικαθίστανται με νέα μέλη, εκλεγμένα από τη γενική συνέλευση των δικαστών.

4. Τα όργανα της τοπικής εξουσίας εξακολουθούν να ασκούν τα καθήκοντα τους μέχρι την λήξη της θητείας τους .

Άρθρο 180

1. Οι διεθνείς συμβάσεις που κυρώθηκαν από την Δημοκρατία της Αλβανίας πριν ταθεί σε ισχύ το Σύνταγμα , θεωρούνται ως κυρωθείσες σύμφωνα με αυτό

2. Το υπουργικό Συμβούλιο υποβάλλει στο Συνταγματικό Δικαστήριο τις διεθνείς συμβάσεις , οι ποιες περιέχουν διατάξεις που αντιτίθενται στο παρόν Σύνταγμα.

Άρθρο 181

1. Η Βουλή εντός δυο έως τριών ετών από την έναρξη της ισχύος του παρόντος Συντάγματος , θα ψηφίσει νόμους για την δίκαιη ρύθμιση διάφορων ζητημάτων , που σχετίζονται με τις απαλλοτριώσεις και δημεύσεις που έγιναν πριν από την ψήφιση του Συντάγματος , με βάση τα κριτήρια του άρθρου 41

2. Νόμοι και άλλες κανονιστικές πράξεις που ψηφίσθηκαν πριν από τη ημερομηνία έναρξης ισχύος του Συντάγματος και σχετίζονται με τις απαλλοτριώσεις και της δημεύσεις εφαρμόζονται , όταν δεν έρχονται σε αντίθεση με αυτό.

Άρθρο 182

Ο νόμος υπ' αριθ. 7491 της 29.04.1991 «Περί βασικών συνταγματικών διατάξεων», καθώς και οι άλλοι συνταγματικοί νόμοι παύουν να ισχύουν από την ημέρα που τίθεται σε ισχύ το Σύνταγμα.

Άρθρο 183

Το Σύνταγμα αυτό τίθεται σε ισχύ με την έκδοση του από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας .

